

Osnovna šola Frana Roša

Celje

PROSTI ČAS VČERAJ, DANES, JUTRI

Raziskovalna naloga

PODROČJE: sociologija

Avtorice: Larisa Tausses, Tiana Kaligaro

Mentorica: Maja Verhovšek

Mestna občina Celje,

Mladi za Celje

Celje, februar 2023

Osnovna šola Frana Roša

Celje

PROSTI ČAS VČERAJ, DANES, JUTRI

Raziskovalna naloga

PODROČJE: sociologija

Avtorice: Larisa Tausses, Tiana Kaligaro

Mentorica: Maja Verhovšek

Mestna občina Celje,

Mladi za Celje

Celje, februar 2023

KAZALO

POVZETEK	5
1 UVOD	6
1. 1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	7
1. 2 HIPOTEZE	7
1. 3 RAZISKOVALNE METODE.....	8
2 TEORETIČNI DEL	10
2. 1 KAJ JE PROSTI ČAS?	10
2. 2 PROSTI ČAS NEKOČ IN DANES	11
2. 3. POMEN PROSTEGA ČASA.....	12
2.4 NAČELA IZKORIŠČANJA PROSTEGA ČASA	13
2. 5 IZBIRA DEJAVNOSTI V PROSTEM ČASU	13
2. 6 PROSTI ČAS MLADIH	15
2. 7 PROSTI ČAS STAREJŠIH	17
2.8 OTROCI IN TEHNOLOGIJA.....	18
3 OSREDNJI DEL: ANALIZE ANKETE	20
3.1 ANALIZA ANKETA ZA UČENCE	20
3.2 ANKETA ZA STARŠE	32
4 UGOTOVITVE IN POTRDITEV HIPOTEZ.....	51
5 ZAKLJUČEK.....	57
6 VIRI IN LITERATURA.....	58
7 PRILOGE.....	59
7.1 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UČENCE.....	59
7.2 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA STARŠE	62

KAZALO SLIK

Slika 1: Šport	15
Slika 2: Glasbila.....	15
Slika 3: Prosti čas mladih.....	17
Slika 4: Družina zunaj.....	18
Slika 5: Otroci in tehnologija	19

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Pomen prostega časa učencev.....	22
Graf 2: Količina prostega časa učencev na dan med delovnim tednom	23
Graf 3: Dostop učencev do elektronskih naprav	24
Graf 4: Omejitev dostopa do elektronskih naprav učencem	25
Graf 5: Količina porabljenega prostega časa učencev za različnimi napravami	26
Graf 6: : Izvenšolske dejavnosti učencev.....	27
Graf 7: Količina časa učencev posvečenega izvenšolskim dejavnostim na teden	28
Graf 8: Povprečna poraba časa učencev za šolske obveznosti.....	29
Graf 9: Povprečna poraba časa učencev za domača opravila med tednom.....	30
Graf 10: Povprečna poraba časa učencev za obiskovanje interesnih dejavnosti med tednom.....	31
Graf 11: Ocena učencev o količini prostega časa med delovnim tednom	32
Graf 12: Pomen prostega časa staršev	34
Graf 13: Količina prostega časa staršev na dan med delovnim tednom	35
Graf 14: Prosti čas staršev v starosti 12-14 let	36
Graf 15: Uporaba različnih elektronskih naprav pri starših v prostem času	37
Graf 16: Elektronske naprave v mladosti staršev	38
Graf 17: Količina porabljenega prostega časa za različnimi napravami v starosti 12-14 let.....	39
Graf 18: Količina porabljenega časa staršev za elektronskimi napravami danes	41
Graf 19: Dejavnosti staršev v prostem času	42
Graf 20: Dejavnosti staršev v prostem času v starosti 12-14 let.....	43
Graf 21: Količina časa staršev v mladosti posvečenega izvenšolskim dejavnostim v mladosti	44
Graf 22: Dejavnosti med tednom	45
Graf 23: Povprečna poraba časa staršev v mladosti za domača opravila med delovnim tednom	46
Graf 24: Povprečna poraba časa staršev za domača opravila med delovnim tednom	47
Graf 25: Ocena staršev o količini prostega časa med delovnim tednom	48
Graf 26: Ocena staršev o količini prostega časa med delovnim tednom v starosti 12-14 let.....	49
Graf 27: Ocena staršev o količini prostega časa učencev	50

KAZALO TABEL

Tabela 1: Sodelujoči anketiranci.....	20
Tabela 2: Spol anketiranih učencev.....	20
Tabela 3: Starost anketiranih učencev.....	21
Tabela 4: Spol anketiranih staršev	32
Tabela 5: Starost anketiranih staršev.	33
Tabela 6: Primerjava preživljanja prostega časa staršev in učencev.....	51
Tabela 7: Primerjava količine prostega časa staršev in učencev na dan med delovnim tednom.....	51
Tabela 8: Primerjava aktivnosti na elektronskih napravah več kot 4 ure na dan	52
Tabela 9: Dostop do elektronskih naprav staršev v starosti 12-14 let.....	52
Tabela 10: Omejitev časa učencem na elektronskih napravah.....	53
Tabela 11: Primerjava preživetega časa za elektronskimi napravami	53
Tabela 12: Primerjava popoldanskih aktivnosti učencev, staršev in staršev v starosti 12-14 let.....	54
Tabela 13: Primerjava povprečnega časa namenjenega popoldanskim aktivnostim med delovnim tednom	54
Tabela 14: Primerjava povprečnega časa na dan namenjenega domačim opravilom	55
Tabela 15: Primerjava količine prostega časa staršev in učencev.....	55
Tabela 16: Mnenja staršev o količini prostega časa učencev	56

POVZETEK

Prosti čas je del dneva, ki ga preživimo tako, kot si želimo. Svoj prosti čas si lahko organiziramo sami. Se preživljanje prostega časa spreminja skozi čas? Je to odvisno od časa, v katerem živimo, ali so dejavnosti in dožemanje prostega časa različni glede na starost deležnikov?

Vsi tisti, ki sva jih anketirali menijo, da med prosti čas sodijo različne športne dejavnosti (kot so telovadba, ples in treningi), glasbeno udejstvovanje, verska vzgoja, branje knjig, druženje s prijatelji, sprehajanje in igranje računalniških ali namiznih iger. V raziskovalni nalogi sva raziskali, kako svoj prosti čas izkoristijo starši in njihovi otroci (učenci naše šole) in kako so ga starši izkoristili, ko so bili v starosti njihovih otrok, tj. 12-14 let. Iskali sva podobnosti in razlike v preživljanju prostega časa staršev in učencev nekoč in danes. Raziskovali sva tudi, koliko prostega časa starši in učenci preživijo za elektronskimi napravami. Ugotavljali sva tudi, ali so starši in učenci zadovoljni s količino prostega časa.

Kako bodo naslednje generacije preživljale prosti čas in koliko jim bo prosti čas pomenil jutri, naslednje leto ali še kasneje?

KLJUČNE BESEDE: prosti čas, mladi, starši, prosti čas mladih, prosti čas starejših, dejavnosti v prostem času, sodobna tehnologija.

1 UVOD

Sva učenki 8. razreda in zelo naju zanima, kako so preživljali prosti čas včasih naši starši in kako ga danes preživljajo najini vrstniki. Zato sva se odločili, da to raziščeva.

V današnjem času, ko so računalniki, pametni telefoni in televizija v rokah skoraj vsakega človeka, večina ljudi opaža ravno to, da je današnja mladina v svojem prostem času le še na elektronskih napravah, toda ali niso tudi starejši veliko pogosteje na teh napravah, le kako oni preživijo svoj prosti čas?

Način preživljanja prostega časa je osebna odločitev vsakega posameznika. Pri tem smo si ljudje več ali manj podobni, saj je pomen prostega časa ravno v tem, da je to čas, ko nam je najbolj prijetno. Pomemben je za vse, starejše in otroke, saj nam omogoča sprostitev in uživanje v dejavnostih, ki nas zanimajo in nas napolnijo z energijo. Nekateri ljudje radi v prostem času samo počivajo, drugi pa se sprostijo tudi z aktivnim preživljanjem dejavnosti.

Na način preživljanja prostega časa med mladimi in starejšimi vpliva veliko dejavnikov, med njimi vsekakor tudi okolje. Pomembno je, da je preživljanje prostega časa kvalitetno, saj le-ta nedvomno vpliva na naše življenje. Kako, s kom in kje in na kakšen način prosti čas preživljajo mladi in naši starši, ne moremo sklepati na podlagi zastarelih podatkov, zato moramo nenehno raziskovati in spremljati trend.

Ravno zato naju je pritegnila in naju zanima tema prostega časa, včeraj, danes, jutri. Želeli sva ugotoviti, kako najini vrstniki preživljajo prosti čas, kako ga zapolnjujejo in na kakšen način izbirajo dejavnosti prostega časa ter kako ga preživljajo njihovi starši oz. naši starši. Ali se res tako zelo razlikuje preživeti prosti čas med mladimi in starši?

Pred vami je naloga, ki vam bo odgovorila na veliko vprašanj, ki so povezane s prostim časom najstnikov in njihovih staršev.

1. 1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Za raziskovalno nalogo sva izbrali raziskovalno vprašanje KAKO RAZLIČNE GENERACIJE PREŽIVLJAJO PROSTI ČAS oz. PROSTI ČAS VČERAJ, DANES, JUTRI. Za to temo sva se odločili, ker naju zanima, kako se je preživljanje prostega časa spremenilo skozi generacije. Radi bi ugotovili, kaj počnejo v prostem času osmošolci in devetošolci ter njihovi starši v primerjavi s preživljanjem prostega časa v obdobju iste starosti staršev.

Raziskovanje se bova lotili s pomočjo različnega gradiva, ki ga bova našli na spletu in v knjižnici ter z anketnim vprašalnikom. V njem bova zastavili vprašanja, s čim se ukvarjajo (oz. so se starši ukvarjali v primerljivi starosti) v prostem času, koliko časa to počnejo (oz. so počeli), kaj bi želeli pri njihovem prostem času spremeniti in ali menijo, da imajo dovolj prostega časa in kako se prosti čas med generacijami spreminja.

S pomočjo diagramov bova analizirali podatke in na podlagi tega potrdili ali ovrgli predvidevanja.

1. 2 HIPOTEZE

Hipoteza 1: Starši danes kot tudi v starosti 12-14 let drugače preživljajo prosti čas kot njihovi otroci (učenci).

Hipoteza 2: Starši imajo manj prostega časa na dan kot njihovi otroci (učenci).

Hipoteza 3: Starši in otroci (učenci) med tednom dostopajo do elektronskih naprav, in sicer največ časa porabijo ob mobilnem telefonu in računalniku, starši v starosti 12-14 let niso imeli elektronskih naprav.

Hipoteza 4: Starši otrokom (učencem) omejijo čas, ki ga lahko porabijo za elektronskimi napravami.

Hipoteza 5: Starši danes kot tudi v starosti 12-14 let preživijo manj časa za elektronskimi napravami kot otroci (učenci).

Hipoteza 6: Starši se ne ukvarjajo s popoldanskimi dejavnostmi, popoldanske/izvenšolske aktivnosti staršev pa so se v starosti 12-14 let razlikovale od aktivnosti otrok (učencev) danes.

Hipoteza 7: Starši so se v starosti 12-14 let manj časa ukvarjali z izvenšolskimi dejavnostmi kot njihovi otroci (učenci) danes. Starši se danes ukvarjajo z dejavnostmi več časa kot v starosti 12-14 let.

Hipoteza 8: Starši so v letih 12-14 več časa namenili domačim opravilom (tj. skrb za hišnega ljubljénčka, pospravljanje ...) kot otroci (učenci) danes. Starši tudi danes več časa namenijo domačim opravilom kot njihovi otroci (učenci).

Hipoteza 9: Starši in otroci (učenci) imajo premalo prostega časa. Starši v starosti 12-14 let so imeli dovolj prostega časa.

Hipoteza 10: Starši menijo, da imajo njihovi otroci (učenci) dovolj prostega časa.

1. 3 RAZISKOVALNE METODE

Ko sva izbrali temo raziskovalne naloge, sva začeli pregledovati ustrezno strokovno literaturo. Najprej sva odšli v šolsko knjižnico, kjer sva pobrskali po knjigah, ki bi jih lahko uporabili za najino nalogo. Obiskali sva tudi Osrednjo knjižnico Celje in brskali po spletnih straneh. Nato sva si zastavili hipoteze ter oblikovali spletni anketni vprašalnik. K raziskavi sva želeli pristopiti celostno ter tako pridobiti uporabne informacije predvsem za našo šolo in širšo okolico.

Ker še nisva nikoli delali raziskovalno nalogo, nimava nekega predznanja o metodah dela, zato sva malo pregledali po starih raziskovalnih nalogah, kakšne metode obstajajo in se odločili, da bova najino raziskovalno vprašanje raziskali s pomočjo anketnega vprašalnika.

1. 3. 1 VPRAŠALNIK

Vprašalnik je merski instrument, s pomočjo katerega iz izbranega (ustrezno velikega) vzorca pridobimo želene informacije. Sodi v skupino kvantitativnih raziskovalnih metod, s pomočjo katere pridobimo večje število podatkov. Zaradi lažje obdelave podatkov sva se odločili za vprašalnik z mešanim tipom odgovorov, kar pomeni, da sva ponudili povsem zaprti tip vprašanj in povsem odprti tip vprašanj. Na ta način sva želeli dobiti iskrene odgovore učencev in njihovih staršev.

S takšnim vprašalnikom sva si nekoliko olajšali analizo ter predstavitev podatkov. Za vzorec sva izbrali učence predmetne stopnje, in sicer iz osmih in devetih razredov, ter njihove starše. Z zbiranjem podatkov sva začeli v mesecu decembru, pridobili sva 91 odgovorov od učencev (otrok) in 52 od staršev.

V analizi sva tako upoštevali odgovore 91 otrok (učencev), od tega 42 fantov in 49 deklet, ter 52 odgovorov staršev, od tega 13 moških in 39 žensk.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 KAJ JE PROSTI ČAS?

“Prosti čas je čas, ko nas ne veže nobena nuja ali obveznost. Ta čas daje človeku večje možnosti, da dobro premisli, kako naj si uredi delo in življenje.” (Derganc, 2004, str. 29)

Prosti čas ni samo čas, ko se moremo odpočiti za naslednje naloge. Zelo pomemben je tudi zato, da ga znamo aktivno izkoristiti za vse tiste dejavnosti, ki so nam pri srcu, za katere imamo posebne darove ali pa celo želimo preizkusiti meje svojih zmogljivosti. Velikokrat se zgodi, da posamezniki ravno preko določene aktivnosti, ki so jo začeli negovati v svojem prostem času, ugotovijo, da je to pravzaprav tisto, kar najbolje obvladajo in za kar so pripravljeni žrtvovati večino svojega truda in časa (https://www.bambino.si/biti_otroku_zdrav_vzor.html, 28. 1. 2023).

Prosti čas torej ni pomemben le zaradi počitka in vzpostavljanja ravnotežja v organizmu po naporih. Je veliko več. Nudi nam sprostitev ter osrečuje doživljanje in ustvarjanje brez obveznosti ter zadržitev. Sodeluje pri oblikovanju osebnosti, duševnega razvoja, izpolnjevanju socialnih funkcij, navezovanju družabnih stikov in iger za dušo (Kristančič, 2007, str. 15 - 25).

“Prosti čas današnje dobe je svoboda, s katero posamezniki razpolagajo po svojih željah in svoji volji. Prosti čas je svojevrstna potreba v življenju človeka; delo je potreba, da se zagotovi obstoj; prosti čas pa, da ta obstoj doživi.” (Kristančič, 2007, str. 17)

Ljudje se dandanes vedno manj ukvarjamo s športnimi aktivnostmi in delom na prostem in vedno več časa preživimo za elektronskimi napravami ter lenarimo. Kako preživimo svoj prosti čas je odvisno tudi od letnih časov (pozimi: npr. smučanje, drsanje, sankanje; poleti: npr. plavanje, odbojka na mivki; spomladi: npr. pohodništvo, nabiranje rož; jeseni: npr. ribištvo, nabiranje kostanja) ter vremena (sončen dan: npr. sprehod; snežni dan: npr. izdelovanje snežaka, kepanje; deževen dan: npr. skakanje po lužah).

Prosti čas se pojavlja v treh osnovnih oblikah:

- ★ POČITEK - ODDIH
 - ★ RAZVEDRILO - ZABAVA
 - ★ AKTIVNOSTI ZA RAZVIJANJE OSEBNOSTI - UČENJE ZA ŽIVLJENJE
- (Kristančič, 2007, str. 39).

Ločimo prostočasne in neprostočasne dejavnosti, bistvena razlika je v uživanju, možnosti svobodne izbire, sproščenosti, notranji motivaciji ... (Derganc, 2004, str. 35).

2. 2 PROSTI ČAS NEKOČ IN DANES

Obstoj prostega časa, počitka in razvedrila sega že v obdobje antike. Prosti čas je bil značilen za vladajoče razrede in ni bil dostopen širšim množicam ljudi. Uporaba in izraba prostega časa je zgodovinski pojav, ki se je v vsakem obdobju razvoja družbe drugače obravnaval in udejanjal. Poleg tega, da je bil prosti čas značilen za višje sloje, je druga značilnost ta, da je bil usmerjen k posamezniku in njegovemu razvoju, ki je imel predvsem kulturne, športne, umetniške in zabavno razvedrilne vsebine (Kristančič, 2007, str. 18).

Še bolj kot v antiki je bil prosti čas poudarjen v dobi fevdalizma posebej pod vplivom cerkve, ki propagira delo in molitev (Kristančič, 2007, str. 18).

V dobi renesanse se je razvijal humanizem, kjer so zagovorniki poudarjali in se borili za prosti čas ljudi (Kristančič, 2007, str. 18).

Najpomembnejša prelomnica se je zgodila v 19. stoletju v dobi industrializacije, saj se je začel boj za skrajševanje delovnega časa in njegovo demokratizacijo. Takrat so se pojavile tudi prve sociološke razprave in pa spoznanja o dialektični povezavi dela in prostega časa (Kristančič, 2007, str. 18).

V današnjem času na prosti čas ne gledamo več kot na ekskluzivno dobrino posameznika. Postal je namreč dostopen širšim množicam ljudi. Postal je svoboda, s katero posamezniki razpolagajo v okviru svojih želja ter svoje volje. Rečemo lahko, da je prosti čas postal svojevrstna potreba v življenju posameznika. (Kristančič, 2007, str. 22).

V sodobnem življenju, kjer je okoli nas natrpanih vse več obveznosti, je prosti čas še toliko bolj pomemben kot včasih, saj ga je manj in je zato še toliko bolj dragocen, zato je pomembno, da ga porabimo čim bolj kakovostno. Danes prosti čas izrabljajo različne oglaševalne agencije, trgovske hiše, sredstva javnega obveščanja za ponujanje specifičnih vzorcev vedenja in uveljavljanje življenjskega stila z dvomljivo idejo in materialno vrednostjo. Tako le-ta ne služi več tistemu, čemur je v resnici namenjen (obnavljanju in ohranjanje telesnih in duhovnih moči za delo, šolo in obveznosti, razvijanju osebnosti za sožitje z drugimi in humano vzajemnost), temveč tako porabljen prosti čas predstavlja neposredno ogrožanje psihosocialne varnosti ljudi zaradi izrabljenosti, negotovosti in malodušja. Problem je, ker zanj storimo premalo, ga prepuščamo ponudbam, servisom ter trgovini za prosti čas. Žalostno je, da prosti čas danes postaja prostor boja za tržišče, katerega cilj je narediti iz posameznika zasebnika porabnika za vsako ceno (Kristančič, 2007, str. 22).

2. 3. POMEN PROSTEGA ČASA

Prosti čas ima za različne ljudi drugačen pomen in zadovoljuje več različnih potreb, to so:

- ★ psihološke: zabava, občutek svobode ...
- ★ izobraževalne: znanje, osvajanje veščin ...
- ★ socialne: medsebojni odnosi ...
- ★ relaksacijske: počitek, sprostitvev ...
- ★ fiziološke: zdravje, utrujenost ...
- ★ estetske: čut za kulturo.

Tudi nekatere prostočasne dejavnosti imajo za nekatere ljudi povsem drugačen pomen (Derganc, 2004, str. 35).

Človek skozi preživljanje prostega časa razvije potrebe po zaupanju, avtonomnosti, rasti in razvoju, ljubezni, komunikaciji, samospoštovanju, osebni identiteti, prepoznavnosti, samo ti. uresničevanju ter ustvarjalnosti. (Kristančič, 2007, str. 62)

2.4 NAČELA IZKORIŠČANJA PROSTEGA ČASA

Kristančič je predstavila devet načel, ki jih je smiselno upoštevati za kakovostno preživljanje prostega časa. Upoštevati je treba, da imajo lahko nekatera načela v določenem trenutku večji pomen kot druga, vendar so kljub temu pomembna vsa. (Kristančič, 2007, str. 75)

Ta načela so:

- ★ načelo svobode,
- ★ smiselnosti,
- ★ kolektivnosti,
- ★ kreativnosti,
- ★ organiziranosti, raznovrstnosti,
- ★ amaterizma – ljubiteljstva,
- ★ načelo primerne starosti ter spola posameznika.

“Načela svobode preživljanja prostega časa se ne da nadomestiti z drugimi prej omenjenimi načeli. Prav zato je naloga družbe, da omogoča, ustvarja in zagotavlja vrsto dejavnosti, ki naj v največji možni meri omogočijo udeležanje raznovrstnih oblik prostega časa tako za mlade kot za stare.” (Kristančič, 2007, str. 78)

2.5 IZBIRA DEJAVNOSTI V PROSTEM ČASU

“Dejavnosti prostega časa so vse dejavnosti, s katerimi se ljudje ukvarjamo v prostem času.” (Derganc, 2004, str. 33)

Dejavnosti so lahko občasne (izlet, sprehod, družabne igre ...) ali trajnejše (potekajo npr. vse leto). Imajo svoj namen, saj posameznik preko njih vzpostavi osebno ravnotežje med prostim in obveznim časom, dejavnosti ga okrepijo, osvežijo, sproščajo, zabavajo in mu omogočajo celostno izražanje (telesno, intelektualno, čustveno in ustvarjalno). Prostočasne dejavnosti posameznika socializirajo, izobražujejo, vzgajajo in oblikujejo ter ga pripravljajo na življenje (Derganc, 2004, str. 34).

Prostočasne dejavnosti se delijo na:

- ★ informativne,
- ★ ustvarjalne,
- ★ telesnovzgojne,
- ★ družabne,
- ★ filozovične,
- ★ neopredeljene (Derganc, 2004, str. 34).

Eden najpomembnejših dejavnikov pri izbiri interesnih dejavnosti so prijatelji in vrstniške skupine, v katere je mladostnik ali starejša oseba vključena (Derganc, 2004, str. 50).

Ljudje se za prostočasne dejavnosti odločamo potem, ko zavedno ali nezavedno dejavnost "prefiltriramo" skozi socialne dejavnike in dejavnike odločitev.

Med socialne dejavnike prištevamo:

- ★ starost,
- ★ spol,
- ★ dohodek,
- ★ izobrazbo,
- ★ socialni razred,
- ★ mobilnost.

Med dejavnike odločitve pa prištevamo:

- ★ motivacijo,
- ★ zavedanje možnosti,
- ★ količino prostega časa,
- ★ stroške (Derganc, 2004, str. 51).

Slika 1: Šport

Vir slike: Viva, medicina & ljudje: <https://viva.bhc.si/8956165/Otroci-in-sport-Zgodnja-specializacija-zahteva-previdnost;> dostop: 20. 2. 2023

Slika 2: Glasbila

Vir slike: Usfolk, glasbila: [Fatti Burke, Illustrator – Usfolk](#), dostop 20. 2. 2023

2. 6 PROSTI ČAS MLADIH

Z razvojem se spreminjajo človekove potrebe, razvijejo se nove socialne potrebe in oblike njihovega zadovoljevanja. Ravno tako se spreminjajo odnosi med mladimi, s tem pa tudi prosti čas, ki je v moderni družbi vedno bolj pomemben.

Je namreč vedno bolj družbeno pomemben čas, ki ga posameznik porablja za lastno regeneracijo, za kompenzacijo identitetnih izgub, ki nastajajo drugje v življenju, predvsem v šolski in delovni sferi. Med prostim časom se razrešujejo konflikti v socialni sferi, poteka druženje, pletejo in vzdržujejo se socialne mreže, ki so posamezniku nujna opora v življenju. Prosti čas je nujno potreben čas, da človek lahko vzdrži napetosti in konflikte v življenju. Mladi naj bi se v prostem času razbremenili šolskih in družinskih obveznostih, svobodno izbrali vsebino in se odločili za aktivnosti po lastnih nagibih in presoji (<http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/tori-martina.pdf> str. 28, 3. 2. 2023).

Mladostniki med prostim časom vedno znova definirajo sami sebe s pomočjo samoopazovanja in povratnih informacij drugih ter oblikujejo svojo samopodobo in identiteto. Prosti čas lahko pomembno pripomore k uspešnejšemu sovpadanju z izzivi življenja. Mladi se preko pristočasnih dejavnosti naučijo slediti svojim ciljem in se zanje potruditi, oblikujejo svoj socialni jaz. Dejavnosti postanejo priložnosti za izziv, omogočajo raziskovanje različnih možnosti in vrednot ter preizkušanje različnih možnosti za sprostitev. Aktivno preživeti čas lahko izboljša samovrednotenje ter psihično in fizično zdravje. Prosti čas je za mlade pogosto izvor samospoštovanja, osebnega nadzora in občutka sposobnosti. Je čas, ko oblikujejo sami sebe, se preizkušajo v različnih življenjskih stilih, omogočeni so pogoji za socializacijo med vrstniki in izven družinskega okolja, raziskuje se lastna identiteta in identiteta skupine (<http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/tori-martina.pdf> str. 29, 3. 2. 2023).

Prosti čas mladim ne pomeni samo večje svobode izbire dejavnosti in odnosov, ampak tudi čas zmanjšane nadzora nad njim. Prav nadzor nad prostim časom mladih pa je pogosto izvor konfliktov in dilem med odraslimi (starši, učitelji, vzgojitelji, interesnimi organizacijami) in mladimi. Sodobna organizirana industrija prostega časa za mlade s produkcijo modnih stilov, trendov, sodobne tehnologije in zabavne industrije nehote zmanjšuje prostor avtonomije in vzdržuje nadzor nad prostim časom. Temu se pridružujejo vsi, ki s svojimi pedagoškimi intervencijami, načrtovanji, omejitvami, spodbudami načrtujejo delovni čas mladih (<http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/tori-martina.pdf> str. 28, 3. 2. 2023).

Prostočasne dejavnosti naj bi izbral mladostnik sam, namenjene pa naj bi bile zabavi in sprostitvi, vendar so lahko za posameznika tudi vir tesnobe in negotovosti. Mlad človek lahko ugotovi, da ne premore veščin, ki so potrebne za določeno dejavnost, zato se v njem prebudi strah, občutek nemoči, neizkušenosti in neustreznosti. Največji vir frustracije so dejavnosti, ki jih ne doživljajo niti kot delo, niti kot zabavo. To so na primer pasivno lenarjenje in pospravljanje. Tu doživljajo najmanjšo stopnjo samopotrditve, tem dejavnostim dajejo le majhen ali nikakršen pomen in jim ne vzbujajo sreče in zadovoljstva. Zato so najmanj motivirani zanje, vendar pa mladim take dejavnosti vzamejo kar veliko dnevnega časa (<http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/tori-martina.pdf> str. 28, 3. 2. 2023).

Meje prostega časa so relativne, v mnogih primerih so zgolj subjektivno določljive. Vsaka socialna skupina opredeljuje svoj prosti čas v nekem referenčnem okvirju, v odnosu do zahtev drugih za njo pomembnih socialnih skupin. Rečemo lahko, da je minimum prostega časa zagotovljen vsem delovnim ljudem, medtem ko sta vsebina in dostop do virov, ki so potrebni za osebno samorealizacijo še vedno odvisni od socialnega in ekonomskega položaja. In tako prosti čas ustvarja dodatne neenakosti in izključenosti (<http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/tori-martina.pdf> str. 29, 3. 2. 2023).

Slika 3: Prosti čas mladih

Vir slike: Lokalec, <https://lokapec.si/novice/do-novega-otroskega-igrisca-na-studencih-tudi-z-idejami-otrok/>; dostop 20. 2. 2023

2. 7 PROSTI ČAS STAREJŠIH

Če izhajamo iz predpostavk, da je prosti čas primarni socialni prostor, v katerem se razvijajo individualne in skupnostne identitete in da je kritična za prosti čas svobodna izbira aktivnosti in sodelovanja z drugimi, potem ugotovimo, da se možnosti izbire preživljanja prostega časa med spoloma bistveno razlikujejo (Sadar Č., 1991, str. 95).

V prostem času moški bistveno več časa kot ženske posvetijo počitku, dodatnemu izobraževanju, dopolnilnemu delu, športnim aktivnostim in sodelovanju v družbenopolitičnih organizacijah. Edina kategorija, kjer ženske porabijo več časa kot moški, je gospodinjstvo (Sadar Č., 1991, str. 95).

Ženske namreč ne morejo pokazati na določeno časovno obdobje ali redne aktivnosti, ki so nedvoumno prijetne in nepovezane z delom. Prosti čas ženske je prekinjen ali pa prepleten z obveznostim, zato so teoretski modeli, ki vnaprej določijo meje prostega časa za njih neustrezni (Sadar Č., 1991, str. 96).

Slika 4: Družina zunaj

Vir slike: Ringaraja, Malček in žoga, http://www.ringaraja.net/clanek/malcek-in-zoga_660.html, dostop 20. 2. 2023

2.8 OTROCI IN TEHNOLOGIJA

Tehnologija danes predstavlja velik del našega prostega časa. Tekom odraščanja otrok je tehnologije vedno več. Obstajajo vrtci in šole, ki v svoje delovanje že vključujejo uporabo tablic, telefonov ter računalnikov. Vendar pa strokovnjaki menijo, da se preveč časa porabi pred elektronskimi zasloni in premalo časa na prostem. Študija univerze za izobraževanje opozarja, da odnos staršev do tehnologije v veliki meri vpliva tudi na odnos otrok do tehnologije. Tehnologija ne vpliva na otrokove izkušnje, temveč na njihove ideje, želje in interese (<https://www.varniinternet.si/blog/37-tehnologija-in-majhni-otroci>, 5. 2. 2023).

“Avtorica študije Christine Stephen meni, da večina staršev ne razume nevarnosti, ki jih s seboj prinaša odvisnost in pasivnost, in znajo otrokom ne znajo postaviti razumne meje pri uporabi tehnologije.” (<https://www.varniinternet.si/blog/37-tehnologija-in-majhni-otroci>, 5. 2. 2023)

Znanstveniki na tem področju raziskujejo, katere aplikacije pripomorejo k uspešnejšemu učenju in uspehu otrok. Ugotovili so, da lahko primerna programska oprema pripomore tudi k učenju uspehu otrok z učnimi težavami, virtualno okolje pa lahko pripomore k poboljšanju samozavesti, saj je otrok manj izpostavljen kot v učilnici (<https://www.varniinternet.si/blog/37-tehnologija-in-majhni-otroci>, 5. 2. 2023).

Otroke lahko raba tehnologije spodbuja v razvoju, a je meja med rabo in zlorabo zelo tanka. To mejo starši lažje postavljajo, če se zavedajo negativnih učinkov na učenje,

vedenje in čustvovanje. Hkrati pa lahko vzdržujejo mejo, če vedo, kako se tehnologija prav uporablja (<https://veva.si/predavanja/otroci-in-tehnologija/>, 5. 2. 2023).

Slika 5: Otroci in tehnologija

Vir slike: Delo, Vrstniki so zelo pomembni za duševni razvoj otrok, <https://www.delo.si/novice/slovenija/vrstniki-so-zelo-pomembni-za-dusevni-razvoj-otrok/>, dostopno 20. 2. 2023

3 OSREDNJI DEL: ANALIZE ANKETE

Na spletni anketni vprašalnik je odgovorilo 52 staršev učencev naše šole iz 8. in 9. razreda, kar predstavlja 37 % anketiranih, ter 91 učencev naše šole 8. in 9. razreda, kar predstavlja 63 % anketiranih.

SODELUJOČI	ŠTEVILO	ODSTOTKI
Učenci	91	63 %
Starši	52	37 %
Skupaj	143	100 %

Tabela 1: Sodelujoči anketiranci

3.1 ANALIZA ANKETA ZA UČENCE

Anketiranih je bilo 49 deklet (54 % anketiranih učencev), 42 fantov (46 % anketiranih učencev).

SPOL	ŠTEVILO	ODSTOTKI
Fantje	42	46 %
Dekleta	49	54 %
Skupaj	91	100 %

Tabela 2: Spol anketiranih učencev.

Anketirali sva 2 učenca starosti 12 let (2 % anketiranih učencev), 36 učencev starosti 13 let (40 % anketiranih učencev), 40 učencev starosti 14 let (44 % anketiranih učencev) in 13 učencev starosti 15 let (14 % anketiranih učencev).

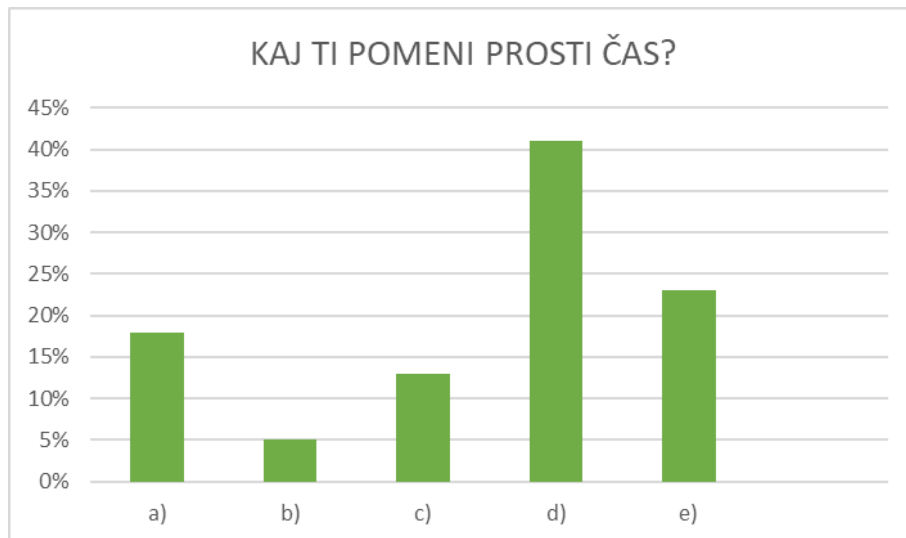
STAROST	ŠTEVILO	ODSTOTKI
12 let	2	2 %
13 let	36	40 %
14 let	40	44 %
15 let	13	14 %
Skupaj	91	100 %

Tabela 3: Starost anketiranih učencev

3. ANKETNO VPRAŠANJE

KAJ TI POMENI PROSTI ČAS? Obkroži črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napiši svoj odgovor.

- a) Obiskovanje izvenšolskih dejavnosti (glasbena šola, ples, treningi ...).
- b) Obiskovanje interesnih dejavnosti v šoli (krožki, mediacija, učna pomoč, socialne igre ...).
- c) Domača opravila (skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...).
- d) Gledanje TV, igranje igrice na telefonu, računalniku, raba mobilnega telefona.
- e) Drugo: _____

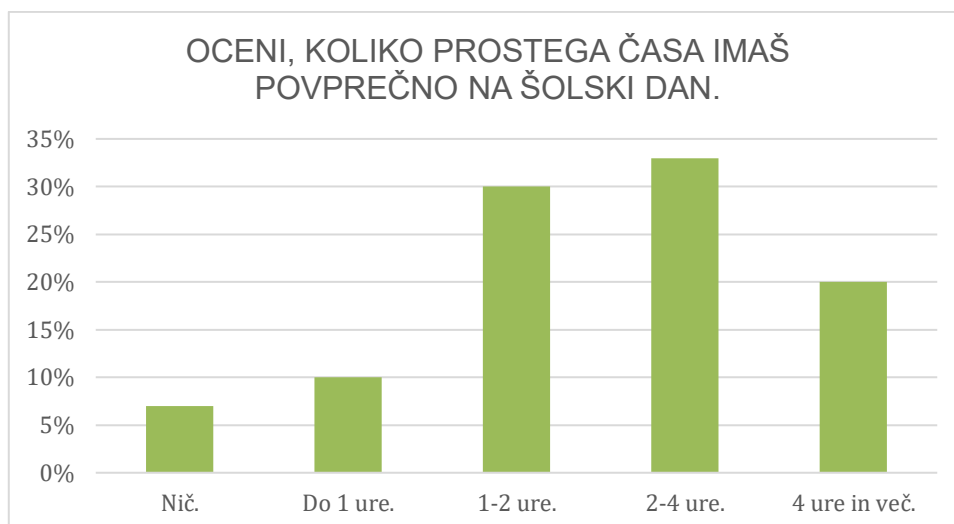
Graf 1: Pomen prostega časa učencev

Iz zgornje prikazanega grafa je razvidno, da največjemu deležu učencev (tj. 41 % anketiranih učencev) prosti čas pomeni gledanje TV, igranje igrice na telefonu, računalniku in rabi mobilnega telefon, 23 % vseh anketiranih učencev se je odločilo za drugo (druženje s prijatelji, spanje, sprehod ...). Za 18 % vseh anketiranih učencev prosti čas pomeni obiskovanje izvenšolskih dejavnosti (glasbena šola, ples, trening ...), za 13 % anketiranih učencev prosti čas pomeni opravljanje domačih opravil (skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...). Najmanjši delež učencev (5 % anketiranih učencev) pa meni, da jim prosti čas pomeni obiskovanje interesnih dejavnosti v šoli (krožki, mediacija, učna pomoč, socialne igre ...).

4. ANKETNO VPRAŠANJE

OCENI, KOLIKO PROSTEGA ČASA IMAŠ POVPREČNO NA ŠOLSKI DAN.
Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 ure.
- d) 2-4 ure.
- e) 4 ure in več.

Graf 2: Količina prostega časa učencev na dan med delovnim tednom

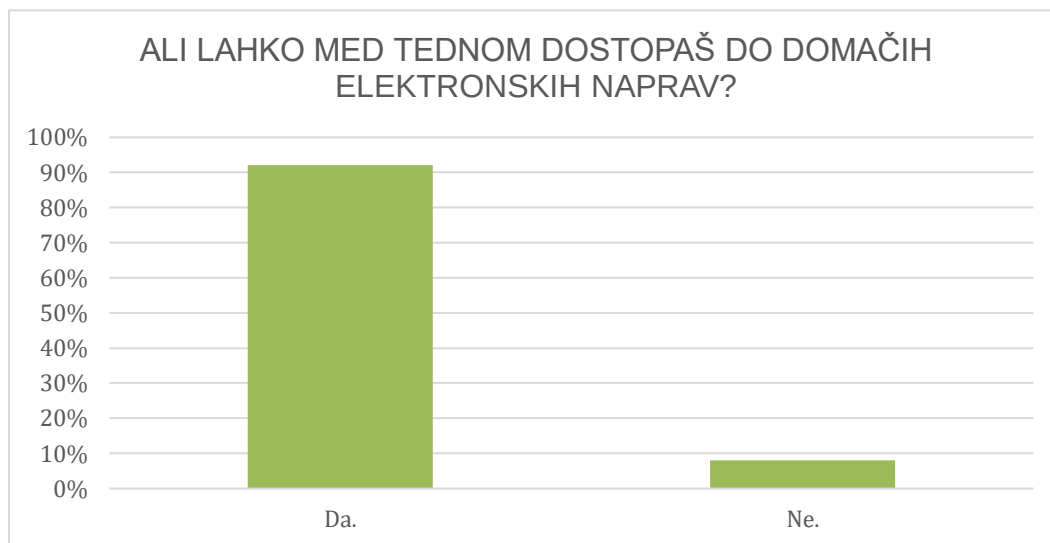
Večji delež učencev, kar je 33 % vseh anketiranih, ima na šolski dan 2-4 ure prostega časa, in kar 30 % učencev 1-2 uri prostega časa na običajen šolski dan. Presenetljivo ima tudi 20 % učencev tudi 4 ure in več prostega časa. Kar nekaj je tudi učencev, ki imajo precej malo prostega časa, saj skoraj 7 % učencev ocenjuje, da nima nič prostega časa, 10 % vseh anketiranih učencev pa le do 1 ure prostega časa na šolski dan.

5. ANKETNO VPRAŠANJE

ALI LAHKO MED TEDNOM DOSTOPAŠ DO DOMAČIH ELEKTRONSKIH NAPRAV? Obkroži črko pred odgovorom.

a) Da.

b) Ne.

Graf 3: Dostop učencev do elektronskih naprav

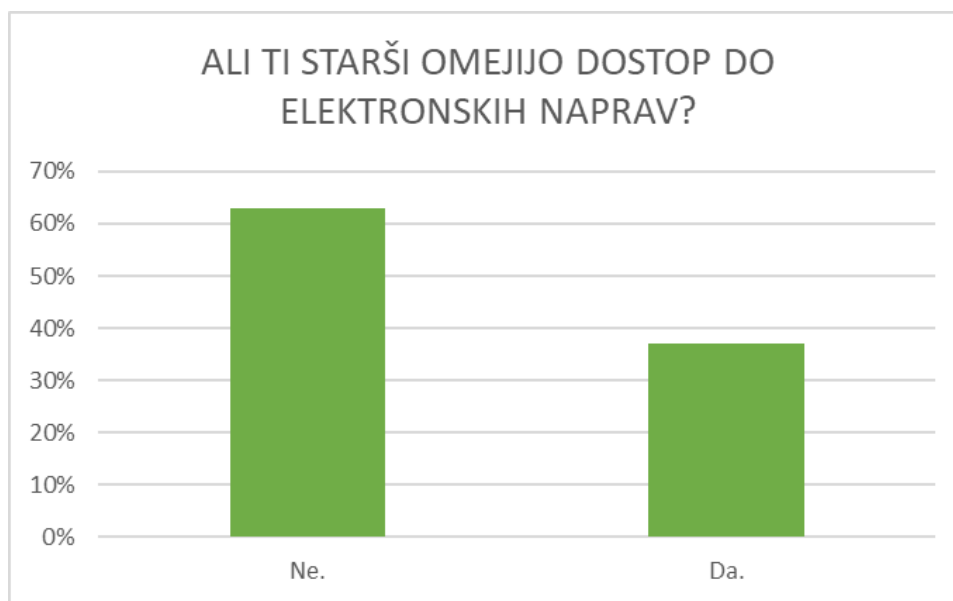
Zanimalo naju je, ali lahko učenci med tednom dostopajo do domačih elektronskih naprav. Iz zgornje oblikovanega grafa lahko razberemo, da kar 92 % vseh učencev med tednom dostopa do domačih elektronskih naprav.

6. ANKETNO VPRAŠANJE

ALI TI STARŠI OMEJIJO VSTOP DO ELEKTRONSKIH NAPRAV? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

a) Ne.

b) Da.

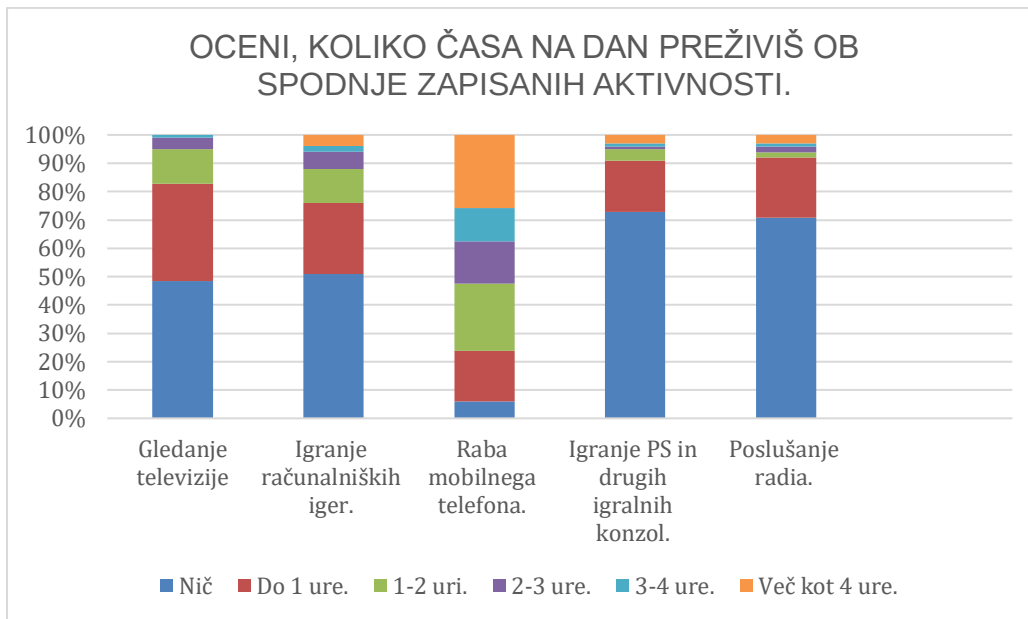
Graf 4: Omejitev dostopa do elektronskih naprav učencem

Zelo naju je presenetil podatek, da več kot polovici oz. 63 % učencem starši ne omejujejo dostopa do elektronskih naprav in le 37 % učencem starši omejujejo dostop do elektronskih naprav.

7. ANKETNO VPRAŠANJE

OCENI, KOLIKO ČASA NA DAN PREŽIVIŠ OB SPODNJE ZAPISANIH AKTIVNOSTI. Pri vsaki aktivnosti označi ustrezen odgovor.

AKTIVNOST	Nič.	Do 1 ure.	1-2 uri.	2-3 ure.	3-4 ure.	Več kot 4 ure.
Gledanje televizije.						
Igranje računalniških iger.						
Raba mobilnega telefona.						
Igranje PS in drugih igralnih konzol.						
Poslušanje radia.						

Graf 5: Količina porabljenega prostega časa učencev za različnimi napravami

Največji delež učencev (48 %) ne gleda televizije ali (51 %) ne igra računalniških iger. 34 % učencev gleda televizijo do 1 ure na dan, 12 % učencev 1-2 uri, manjši delež pa več ur na dan. Z računalniškimi igrami zapolnijo prosti čas do 1 ure 24 %, do 2 uri na dan 10 %, 15 % učencev pa za to porabijo več časa na dan.

Skoraj enako število učencev uporablja mobilni telefon 1-2 uri (24 %) in več kot 4 ure (26 %). Najmanjši delež učencev (tj. 4 %) ne rabi mobilnega telefona.

Večji delež vseh anketiranih učencev (72 %) ne igra PS in drugih igralnih konzol, 16 % pa jih igra do 1 ure na dan, 11 % učencev za to dejavnost porabi več časa.

Največji delež učencev ne posluša radia (70 %), 22 % jih posluša radio do 1 ure na dan, le 8 % pa za to porabijo več časa na dan.

8. ANKETNO VPRAŠANJE

S KATERO IZVENŠOLSKO DEJAVNOSTJO SE UKVARJAŠ? Obkroži črko pred ustreznim/-i odgovori.

- a) Z nobeno.
- b) Športno udejstvovanje (atletika, košarka, nogomet ...).
- c) Glasbeno udejstvovanje (glasbena šola).

d) Verska vzgoja (verouk).

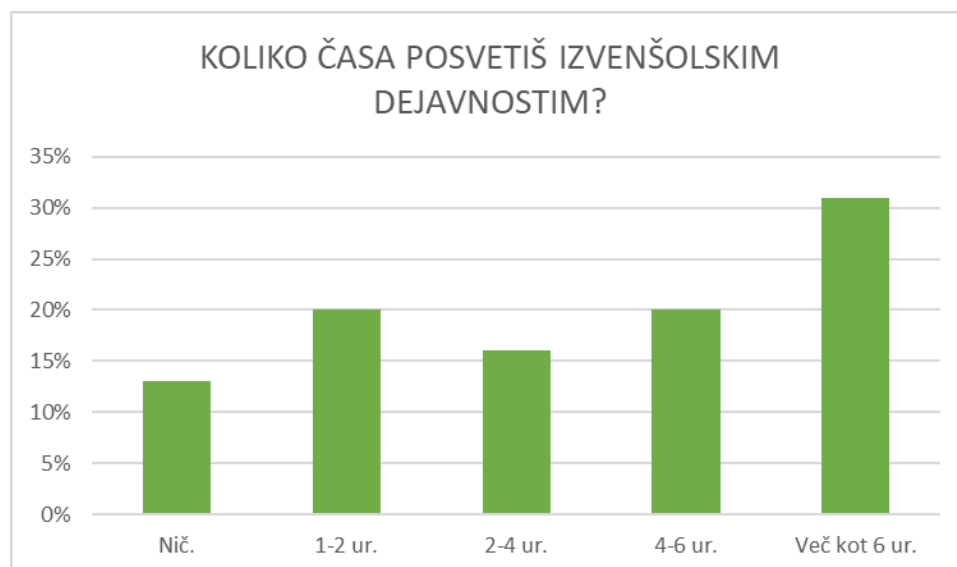

Graf 6: : Izvenšolske dejavnosti učencev

Največ anketiranih učencev je športno aktivnih (59 %) ali pa se ne ukvarjajo z nobeno dejavnostjo (32 %). Približno enak delež učencev se ukvarja z glasbo (17 %) in versko vzgojo (15 %).

9. ANKETNO VPRAŠANJE

NAPIŠI, KOLIKO ČASA POSVETIŠ IZVENŠOLSKIM DEJAVNOSTIM MED DELOVNIM TEDNOM. Seštej ure od ponedeljka do petka in seštevek ur napiši na črto.

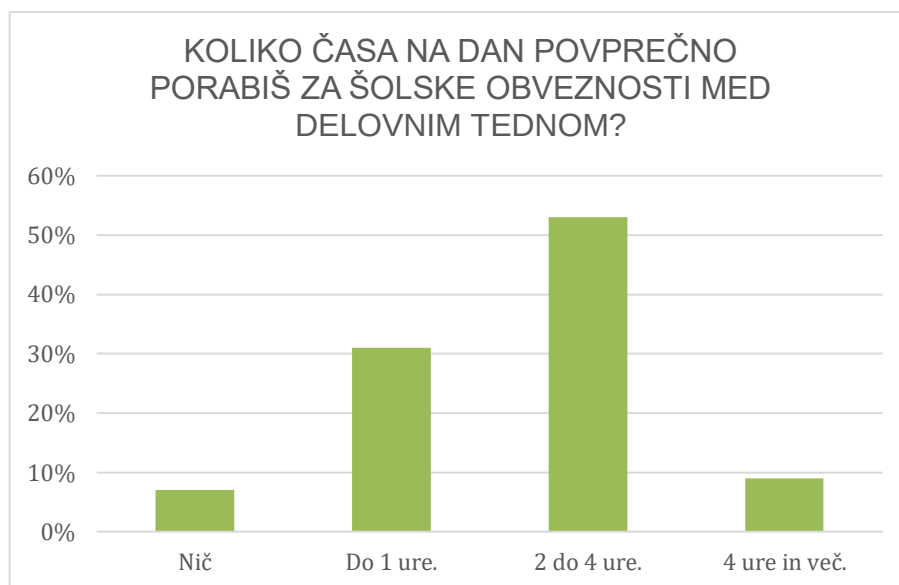
Graf 7: Količina časa učencev posvečenega izvenšolskim dejavnostim na teden

Iz zgornjega grafa je razvidno, da 31 % učencev posveti izvenšolskim dejavnostim več kot 6 ur na teden. Enak delež učencev pa posveti izvenšolskim dejavnostim 1-2 uri in 4-6 ur na teden. 16 % učencev posveti izvenšolskim dejavnostim 2-4 ure in 13 % učencev pa se z izvenšolskimi dejavnostmi sploh ne ukvarja.

10. ANKETNO VPRAŠANJE

KOLIKO ČASA NA DAN POVPREČNO PORABIŠ ZA ŠOLSKE OBVEZNOSTI (tj. pisanje domače naloge, učenje) MED DELOVNIM TEDNOM? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

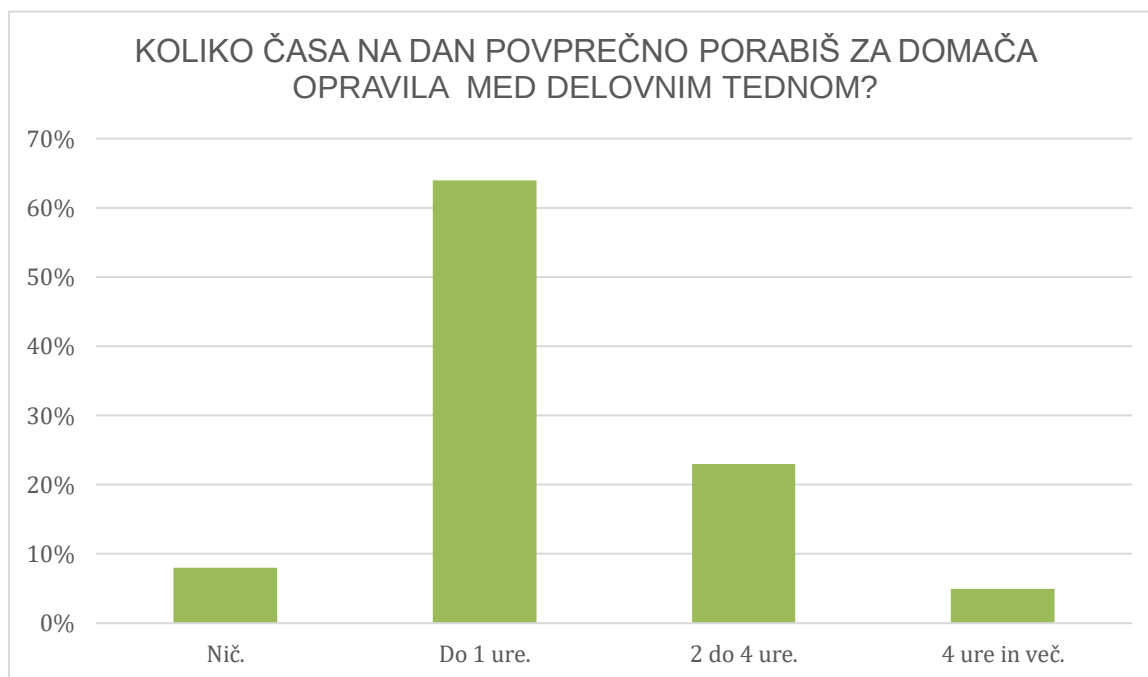
Graf 8: Povprečna poraba časa učencev za šolske obveznosti

Zanimalo naju je, koliko časa povprečno učenci porabijo za šolske obveznosti med delovnim tednom. Raziskave so pokazale, da kar 51 % vseh anketiranih učencev porabi na dan povprečno 2-4 ure za šolske obveznosti med delovnim tednom, 31 % učencev porabi do 1 ure, 9 % učencev porabi tudi 4 ure in več ter 7 % vseh anketiranih učencev pa svojih šolskih obveznosti ne opravlja.

11. ANKETNO VPRAŠANJE

KOLIKO ČASA NA DAN POVPREČNO PORABIŠ ZA DOMAČA OPRAVILA (tj. skrb za hišnega ljubljénčka, pospravljanje ...) MED DELOVNIM TEDNOM?
Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

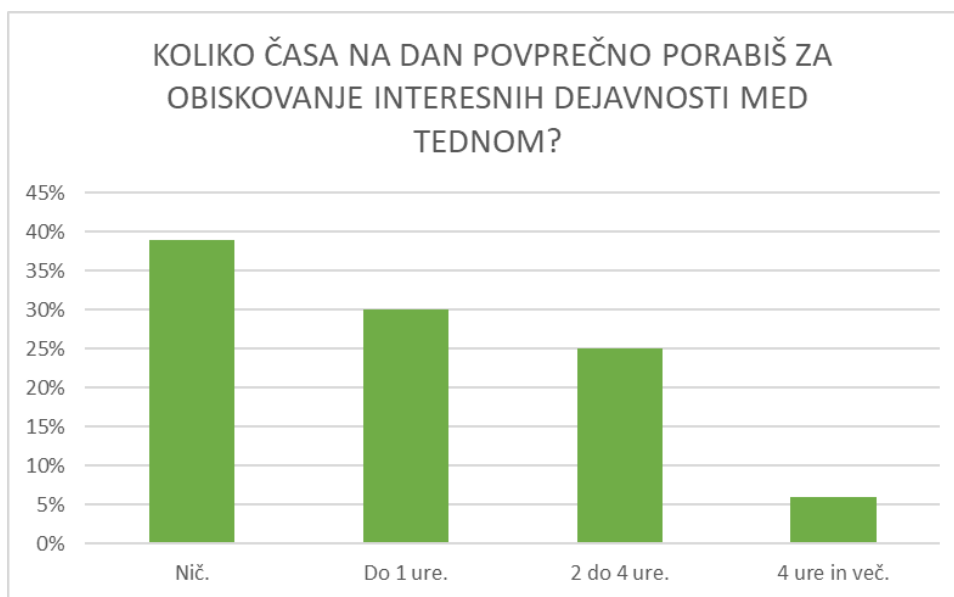
Graf 9: Povprečna poraba časa učencev za domača opravila med tednom

S tem vprašanjem sva želeli izvedeti, ali učenci na dan porabijo kaj časa tudi za domača opravila. Izkazalo se je, da v največjem številu (64 %) porabijo do 1 ure dnevno za domača opravila. Samo 5 % vseh anketiranih učencev porabi za domača opravila dnevno 4 ure in več, 8 % učencev pa se z domačimi opravili, kot je pospravljanje, skrb za ljubljjenčka ..., ne ukvarja.

12. ANKETNO VPRAŠANJE

KOLIKO ČASA NA DAN POVPREČNO PORABIŠ ZA OBISKOVANJE INTERESNIH DEJAVNOSTI (tj. krožki, RaP, učna pomoč, socialne igre ...) MED TEDNOM?
Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

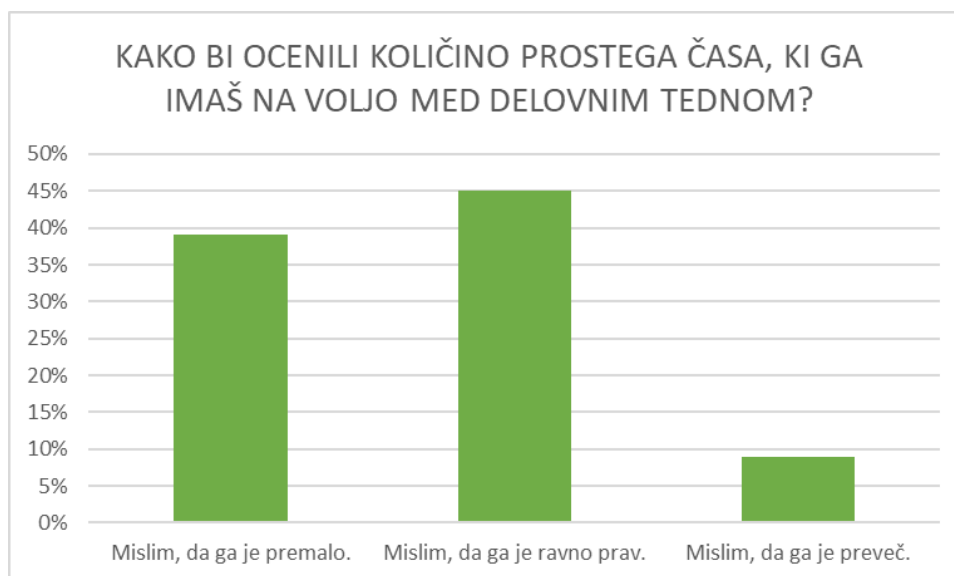
Graf 10: Povprečna poraba časa učencev za obiskovanje interesnih dejavnosti med tednom

Večina (39 %) učencev ne obiskuje interesnih dejavnosti, točno 30 % učencev ima dnevno do 1 ure interesnih dejavnosti, 25 % učencev ima dnevno 2 do 4 ure interesnih dejavnosti in 6 % učencev ima dnevno 4 ure in več interesnih dejavnosti. K interesnim dejavnostim pa spadajo ure krožkov, razširjenega programa (RaP), učna pomoč, socialne igre ipd.

13. ANKETNO VPRAŠANJE

KAKO BI OCENILI KOLIČINO PROSTEGA ČASA, KI GA IMAŠ NA VOLJO MED DELOVNIM TEDNOM? Obkroži črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napiši svoj odgovor.

- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.

Graf 11: Ocena učencev o količini prostega časa med delovnim tednom

Iz zgornje prikazanega grafa lahko izvemo, da večji delež (45 %) anketiranih učencev meni, da ima ravno prav prostega časa, 39 % učencev meni, da imajo premalo prostega časa in 9 % učencem misli, da imajo preveč prostega časa.

3.2 ANKETA ZA STARŠE

Anketiranih je bilo 39 žensk (75 % anketiranih staršev) in 13 moških (25 % anketiranih staršev).

SPOL	ŠTEVILO	ODSTOTKI
Moški	13	25 %
Ženski	39	75 %
Skupaj	52	100 %

Tabela 4: Spol anketiranih staršev

Anketirane sva razdelili tudi po starosti.

Anketirali sva 5 staršev starih od 30 do 40 let (10 % anketiranih staršev), 42 staršev starih od 41 do 50 let (80 % anketiranih staršev) in 5 staršev starih od 51 do 60 let (10 % anketiranih staršev).

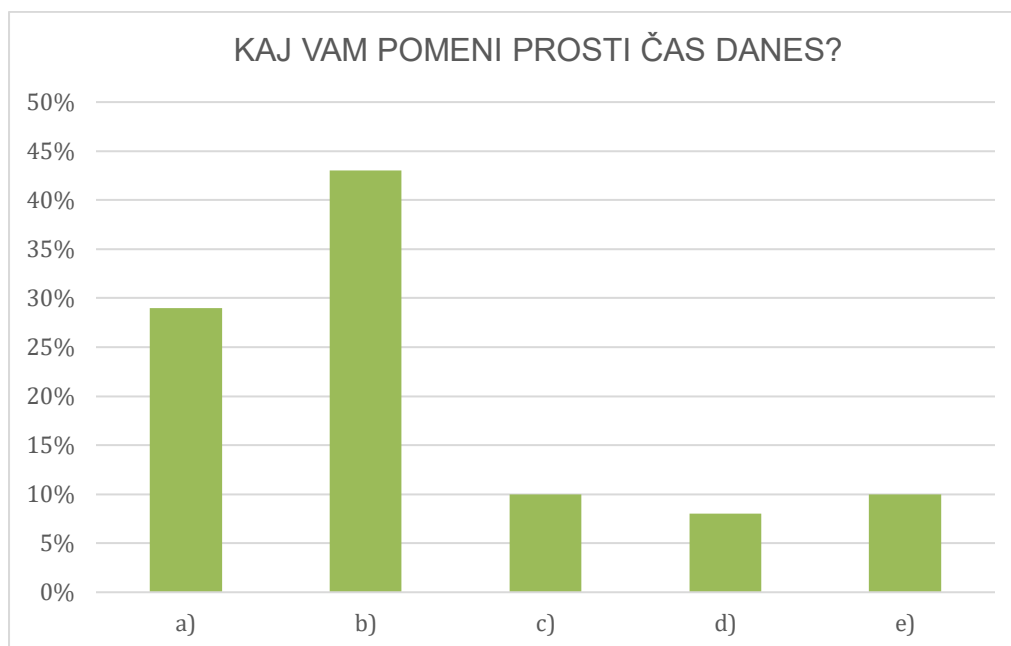
STAROST	ŠTEVILO	ODSTOTKI
30-40 let	5	10 %
41-50 let	42	80 %
51-60 let	5	10 %
Več kot 60 let	0	0 %
Skupaj	52	100 %

Tabela 5: Starost anketiranih staršev.

3. ANKETNO VPRAŠANJE

KAJ VAM POMENI PROSTI ČAS DANES? Označite črko pred ustreznim odgovorom ali pa napišite svoj odgovor.

- a) Obiskovanje različnih dejavnosti (telovadba, ples, treningi ...).
- b) Ukvarjanje z otroki (družabne igre, sprehodi, pomoč pri šolskih nalogah ...).
- c) Domača opravila (skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...).
- d) Gledanje TV, igranje igrice na telefonu, računalniku, raba mobilnega telefona.
- e) Drugo: _____

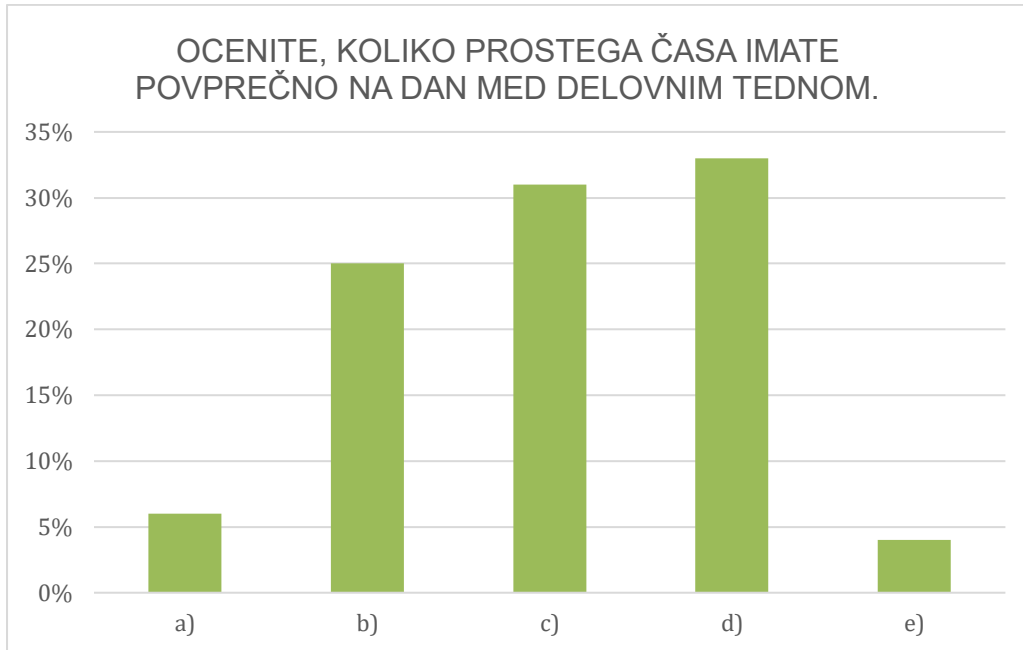
Graf 12: Pomen prostega časa staršev

Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da večini staršem (43 %) prosti čas pomeni ukvarjanje z otroki, torej igranje družabnih iger, sprehajanje, pomoč otrokom pri šolskih nalogah. Malo manj (29 %) jih meni, da jim prosti čas pomeni obiskovanje različnih dejavnosti, kot so telovadba, ples, treningi. Manjšemu deležu staršem (10 %) prosti čas pomenijo domača opravila, kot so skrb za hišnega ljubljence ter pospravljanje in tudi nekaj staršev (10 %) se ne strinja z nobenim odgovorom od naštetih. Najmanj staršem (8 %) prosti čas pomeni gledanje TV, igranje igrice na telefonu, računalniku, rabi mobilnega telefona.

4. ANKETNO VPRAŠANJE

OCENITE, KOLIKO PROSTEGA ČASA IMATE POVPREČNO NA DAN MED DELOVNIM TEDNOM. Označite ustrezen odgovor.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 ure.
- d) 2-4 ure.
- e) 4 ure in več.

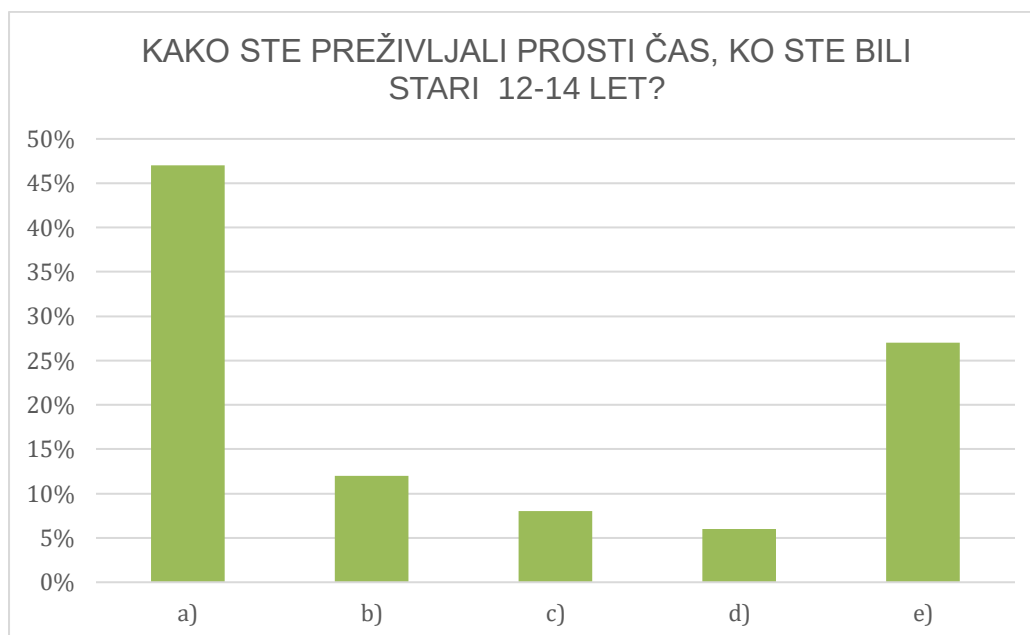
Graf 13: Količina prostega časa staršev na dan med delovnim tednom

Iz zgornjega grafa je razvidno, da je večina staršev (34 %) ocenila, da ima povprečno 2-4 ure prostega časa na dan med delovnim tednom. Malo manj staršev (31 %) ima povprečno 1-2 uri prostega časa. 25 % staršev ima na teden povprečno do 1 ure prostega časa. Najmanj oziroma nič prostega časa ima 4 % anketiranih staršev. Preostalih 6 % anketiranih staršev ima več kot 4 ure prostega časa na dan v delovnem tednu.

5. ANKETNO VPRAŠANJE:

KAKO STE PREŽIVLJALI PROSTI ČAS, KO STE BILI STARI 12-14 LET? Označite najbolj ustrezen odgovor ali napišite svoj odgovor.

- a) Obiskovanje izvenšolskih dejavnosti (glasbena šola, ples, treningi ...).
- b) Obiskovanje interesnih dejavnosti v šoli (krožki, telovadba ...).
- c) Domača opravila (skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...).
- d) Gledanje TV, igranje igrice na računalniku.
- e) Drugo.

Graf 14: Prosti čas staršev v starosti 12-14 let

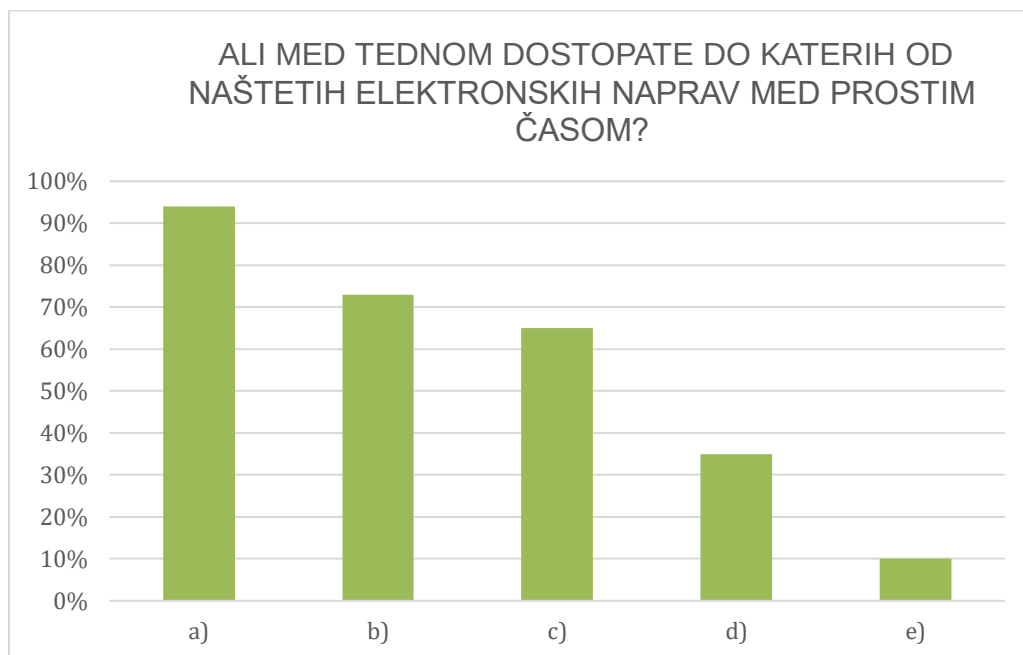
Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da je večina staršev (47 %) v starosti 12-14 let prosti čas izkoristila za obiskovanje izvenšolskih dejavnosti, kot na primer glasbena šola, ples in treningi. Najmanj staršev (6 %) je prosti čas namenilo gledanju televizije in igranju igrice na računalniku. 27 % anketiranih staršev je prosti čas namenilo druženju s prijatelji, branju knjig in igranju zunaj. Nekaj anketiranim staršem (12 %) je preživljanje prostega časa pomenilo obiskovanje interesnih dejavnosti v šoli, kot so različni krožki ali pa šolska telovadba. Domača opravila pa so predstavljala preživljanje prostega časa 8 % staršem.

6. ANKETNO VPRAŠANJE:

ALI MED TEDNOM DOSTOPATE DO KATERIH OD NAŠTETIH ELEKTRONSKIH NAPRAV MED PROSTIM ČASOM? Označite ustrezne odgovore. (Možnih je več odgovorov)

- a) Mobilni telefon.
- b) Računalnik, tablica.
- c) Televizija.
- d) Radio.

e) Play station in druge igralne konzole

Graf 15: Uporaba različnih elektronskih naprav pri starših v prostem času

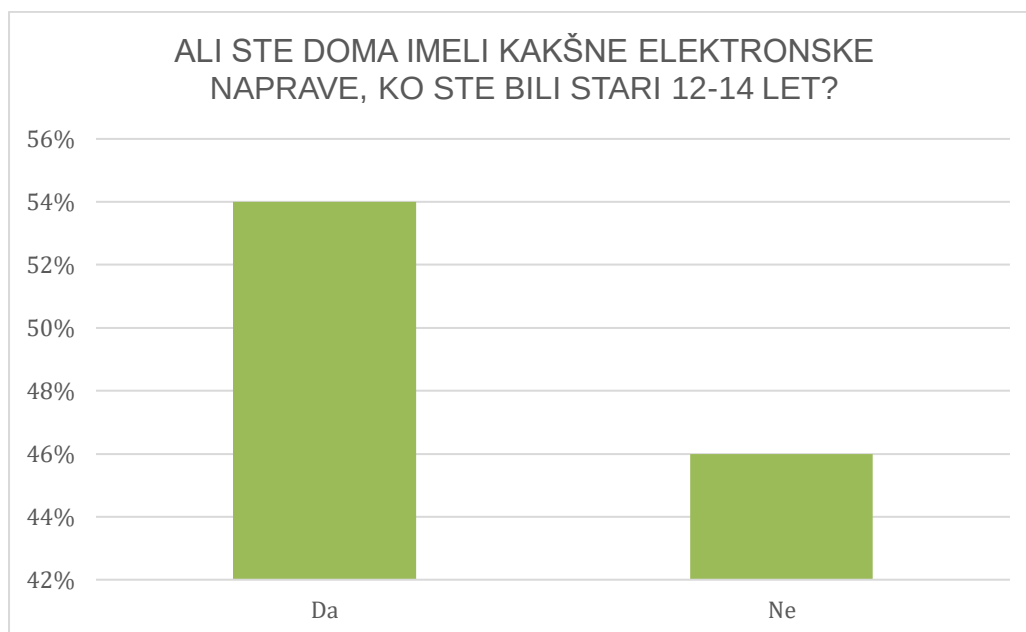
Iz zgoraj prikazanega grafa je razvidno, da skoraj vsi (94 %) anketirani starši med prostim časom dostopa do mobilnega telefona. Velika večina (73 %) anketiranih staršev med tednom dostopa do računalnika in tablice. Kar 65 % staršev med tednom dostopa do televizije. Malo manj kot polovica (35 %) anketiranih staršev med tednom posluša radio. Zelo malo staršev (10 %) pa med tednom v prostem času dostopa do igralnih konzol, kot je Play Station.

7. ANKETNO VPRAŠANJE:

ALI STE DOMA IMELI KAKŠNE ELEKTRONSKE NAPRAVE, KO STE BILI STARI 12-14 LET? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

a) Da.

b) Ne.

Graf 16: Elektronske naprave v mladosti staršev

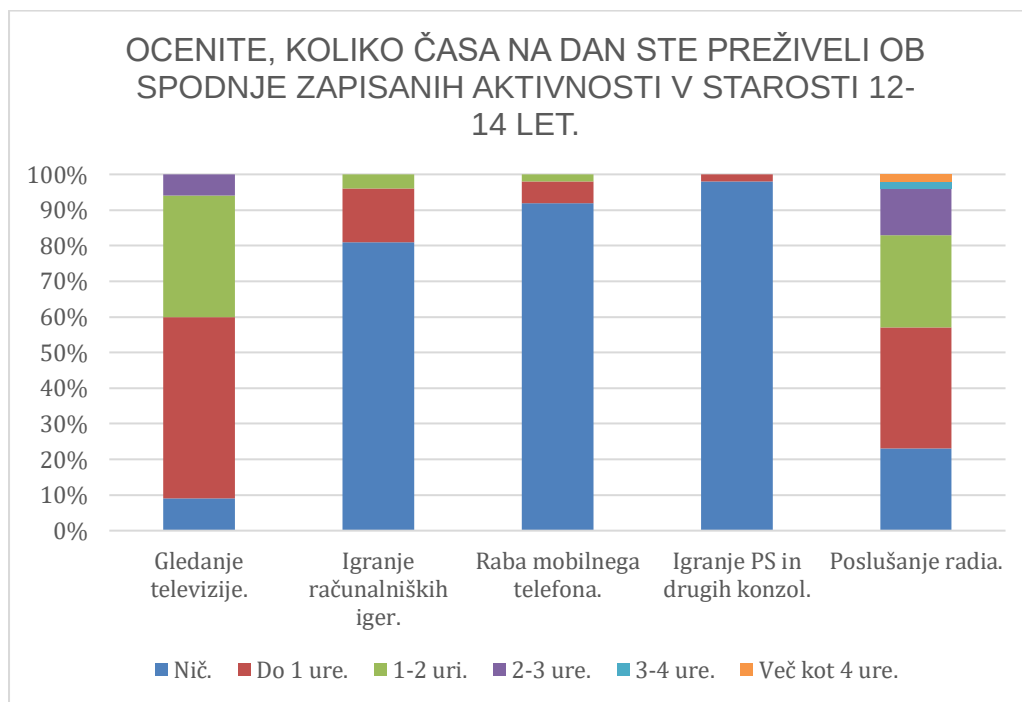
Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da je večina staršev (54 %) v mladosti imela dostopa do domačih elektronskih naprav. Preostanek staršev (tj. 46 %) pa ni imela dostopa do elektronskih naprav v starosti 12-14 let.

8. ANKETNO VPRAŠANJE:

OCENITE, KOLIKO ČASA NA DAN STE PREŽIVELI OB SPODNJE ZAPISANIH AKTIVNOSTI V STAROSTI 12-14 LET. Pri vsaki aktivnosti označi ustrezen odgovor.

AKTIVNOST	Nič.	Do 1 ure.	1-2 uri.	2-3 ure.	3-4 ure.	Več kot 4 ure.
Gledanje televizije.						
Igranje računalniških iger.						
Raba mobilnega telefona.						
Igranje PS in drugih						

igralnih konzol.						
Poslušanje radia.						

Graf 17: Količina porabljenega prostega časa za različnimi napravami v starosti 12-14 let

Iz zgoraj prikazanega grafa lahko razberemo, da je gledalo televizijo večina (51 %) anketiranih staršev do 1 ure na dan. Malo manj staršev (34 %) je gledalo televizijo 1-2 uri na dan. Nekaj staršev (9 %) sploh ni gledalo televizije. 6 % staršev je gledalo televizijo 2-3 ure na dan. Nobeden od anketiranih staršev ni gledal televizije 3-4 ure ali več kot 4 ure.

Večina anketiranih staršev (81 %) ni igralo računalniških iger. Do 1 ure na dan je igralo računalniške igre 15 % staršev. Samo 4 % staršev je igralo računalniške igre 1-2 uri na dan. Nobeden od anketiranih staršev ni igral računalniških iger 2-3 ure, 3-4 ure in 4 ure in več.

Večina anketiranih staršev (91 %) ni uporabljala mobilnega telefona niti eno uro na dan. Do 1 ure na dan je uporabljalo mobilni telefon 6 % anketiranih staršev. Samo 2 % anketiranih staršev je telefon uporabljalo 1-2 uri na dan. Nobeden od anketiranih staršev ni uporabljal telefona več kot 2 uri na dan.

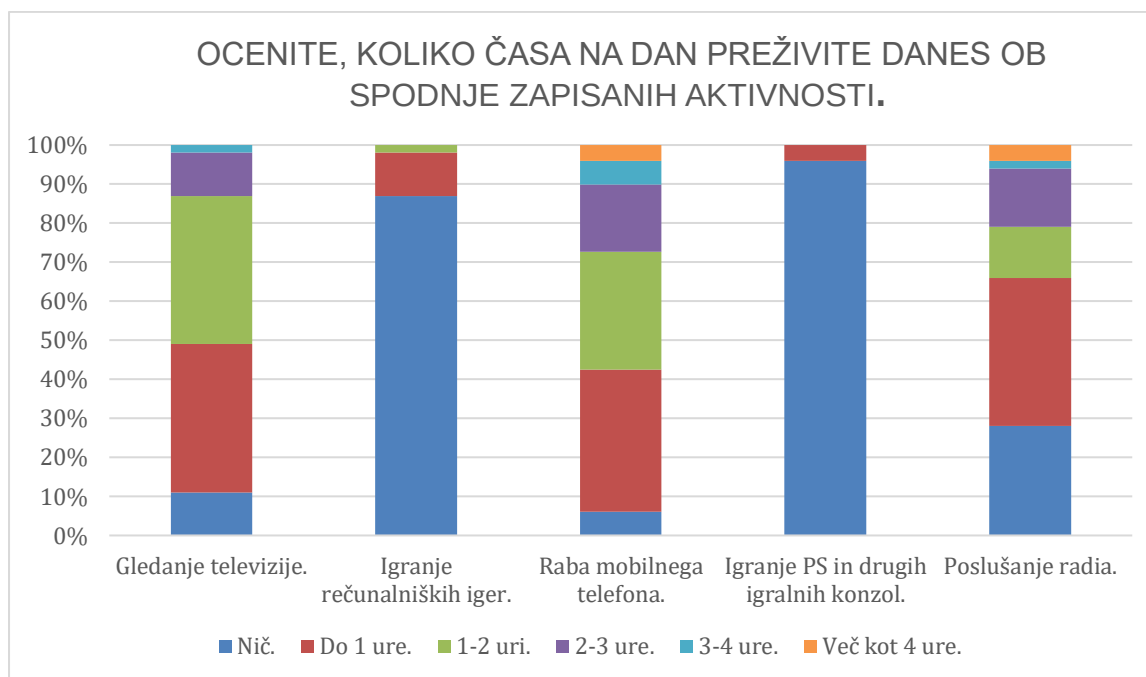
Skoraj nihče (98 %) od anketiranih staršev ni igral PS in drugih igralnih konzol. Samo eden (2 %) od anketiranih staršev je igral igralne konzole do 1 ure.

Največ anketiranih staršev (34 %) je poslušalo radio do 1 ure. 26 % staršev je poslušalo radio 1-2 uri. 13 % staršev je radio poslušalo 2-3 ure. Najmanjši delež (2 %) staršev je radio poslušalo 3-4 ure, prav toliko staršev je poslušalo radio več kot 4 ure. 23 % staršev radia sploh ni poslušalo.

9. ANKETNO VPRAŠANJE:

OCENITE, KOLIKO ČASA NA DAN PREŽIVITE DANES OB SPODNJE ZAPISANIH AKTIVNOSTI. Pri vsaki aktivnosti označite ustrezen odgovor.

AKTIVNOST	Nič.	Do 1 ure.	1-2 uri.	2-3 ure.	3-4 ure.	Več kot 4 ure.
Gledanje televizije.						
Igranje računalniških iger.						
Raba mobilnega telefona.						
Igranje PS in drugih igralnih konzol.						
Poslušanje radia.						

Graf 18: Količina porabljenega časa staršev za elektronskimi napravami danes

Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da televizijo 38 % anketiranih staršev gleda do 1 ure na dan. Enak delež staršev tudi gleda televizijo 1-2 uri. 11 % staršev, ki sva jih anketirali, sploh ne gleda televizije. Enako število staršev gleda televizijo 2-3 ure na dan. Samo 2 % staršev gleda televizijo 3-4 ure. Nobeden od staršev pa ne gleda televizije več kot 4 ure na dan.

Večina anketiranih staršev (87 %) ne igra računalniških iger. 11 % staršev igra računalniške igre do 1 ure na dan. Samo 2 % staršev igra računalniške igre 1-2 uri na dan. Nobeden od staršev pa ne igra računalniških iger več kot 2 uri na dan.

Največji delež (36 %) anketiranih staršev mobilni telefon uporablja do 1 ure na dan. Najmanjši delež (4 %) anketiranih pa na mobilnem telefonu porabi več kot 4 ure časa na dan. 6 % staršev sploh ne uporablja mobilnega telefona in 6 % staršev ga uporablja 3-4 ure. Nekaj anketiranih staršev (17 %) uporablja mobilni telefon 2-3 ure na dan. 30 % staršev pa telefon uporablja 1-2 uri na dan.

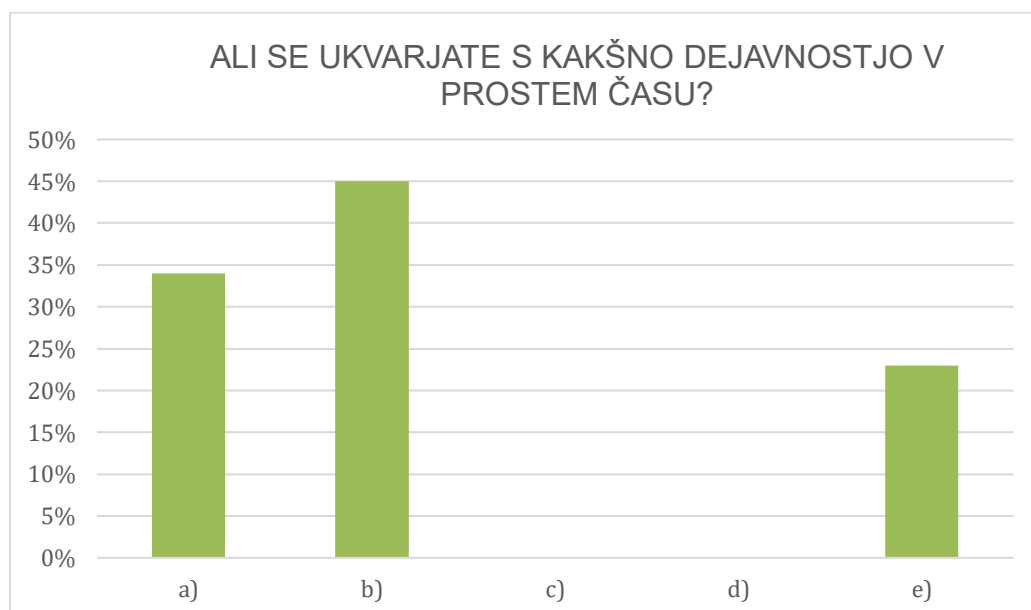
Skoraj ves delež anketiranih staršev (96 %) preživi svoj čas brez igranja PS in drugih igralnih konzol. Zelo majhen del staršev (4 %) pa igra PS in druge igralne konzole do 1 ure na dan. Nobeden od anketiranih staršev ne igra PS in drugih igralnih konzol več kot 1 uro na dan. Največji delež staršev (38 %) posluša radio do 1 ure na dan. 28 % staršev sploh ne posluša radia. 13 % radio posluša 1-2 uri na dan. Najmanjši delež

staršev, ki smo jih anketirali radio posluša 3-4 ure na dan. Več kot 4 ure na dan radio posluša 4 % staršev. 15 % staršev radio posluša 2-3 ure na dan.

10. ANKETNO VPRAŠANJE:

ALI SE UKVARJATE S KAKŠNO DEJAVNOSTJO V PROSTEM ČASU? Označite ustrezne odgovore. (Možnih je več odgovorov)

- a) Z nobeno.
- b) Športno udejstvovanje (atletika, košarka, nogomet, ples ...).
- c) Glasbeno udejstvovanje.
- d) Verska vzgoja (verouk).
- e) Drugo: _____

Graf 19: Dejavnosti staršev v prostem času

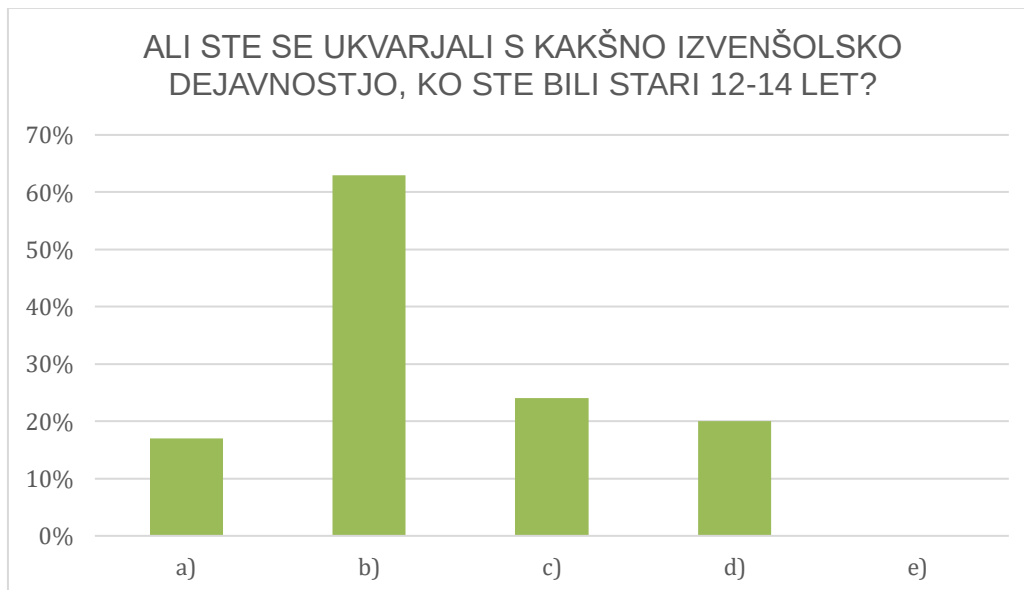
Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da se večina anketiranih staršev (45 %) v prostem času ukvarja s športom (atletika, košarka, nogomet, ples ...). Nobeden od anketiranih staršev se ne ukvarja z versko vzgojo in glasbenim udejstvovanjem. Kar 34 % anketiranih staršev se v svojem prostem času ne ukvarja z nobeno dejavnostjo. 23 %

pa se v prostem času rada sprehaja, bere knjige, vrtnari ter vozi svoje otroke na razne dejavnosti.

12. ANKETNO VPRAŠANJE:

ALI STE SE UKVARJALI S KAKŠNO IZVENŠOLSKO DEJAVNOSTJO, KO STE BILI STARI OD 12-14 LET? Označite najbolj ustrezne odgovore ali pa napišite svojega. (Možnih je več odgovorov)

- a) Z nobeno.
- b) Športno udejstvovanje (atletika, košarka, nogomet, ples ...).
- c) Glasbeno udejstvovanje.
- d) Verska vzgoja (verouk).
- e) Drugo: _____

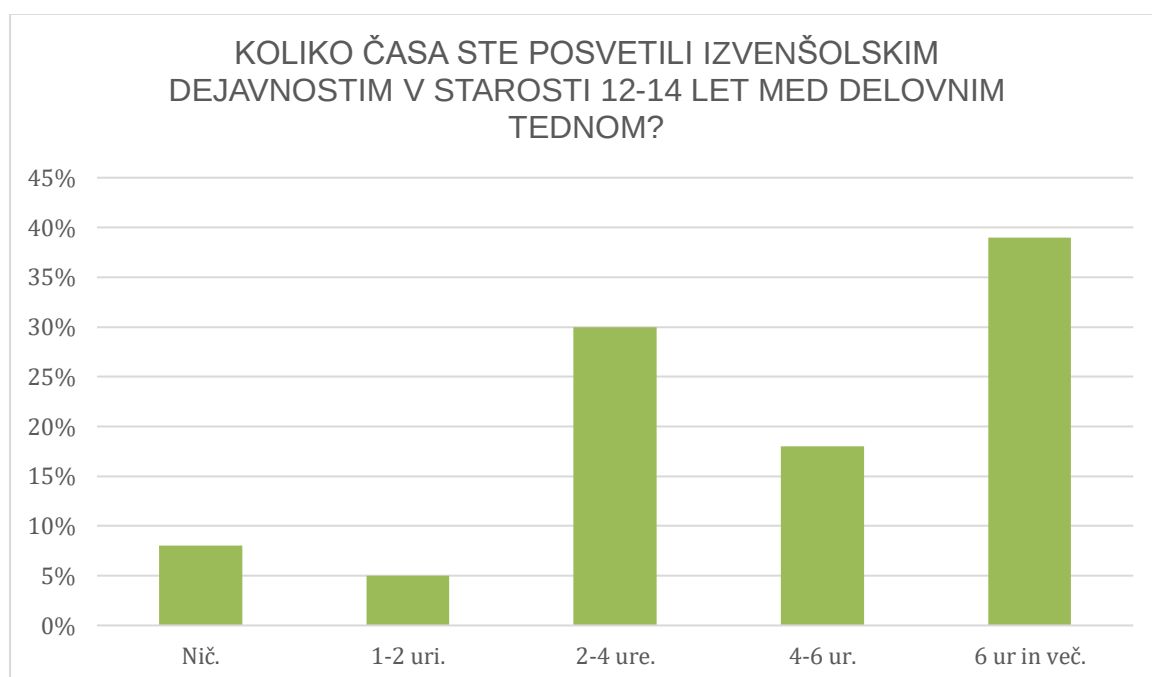
Graf 20: Dejavnosti staršev v prostem času v starosti 12-14 let

Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da je večina anketiranih staršev v starosti 12-14 let, kar predstavlja 63 % vseh anketiranih staršev, prosti čas preživljala tako, da so se ukvarjali s športom, kot so atletika, košarka, ples in nogomet. Najmanjši delež anketiranih staršev, kar predstavlja 17 % staršev, se v prostem času ni ukvarjala z nobeno obšolsko dejavnostjo. 24 % anketiranih staršev se je ukvarjalo z glasbenim

udejstvovanjem. Malo manj (20 %) pa se jih je ukvarjalo z versko vzgojo v starosti 12-14 let.

12. ANKETNO VPRAŠANJE:

NAPIŠITE, KOLIKO ČASA STE POSVETILI IZVENŠOLSKIM DEJAVNOSTIM V STAROSTI 12-14 LET MED DELOVNIM TEDNOM. Seštejte ure od ponedeljka do petka in seštevek ur napišite na črto.

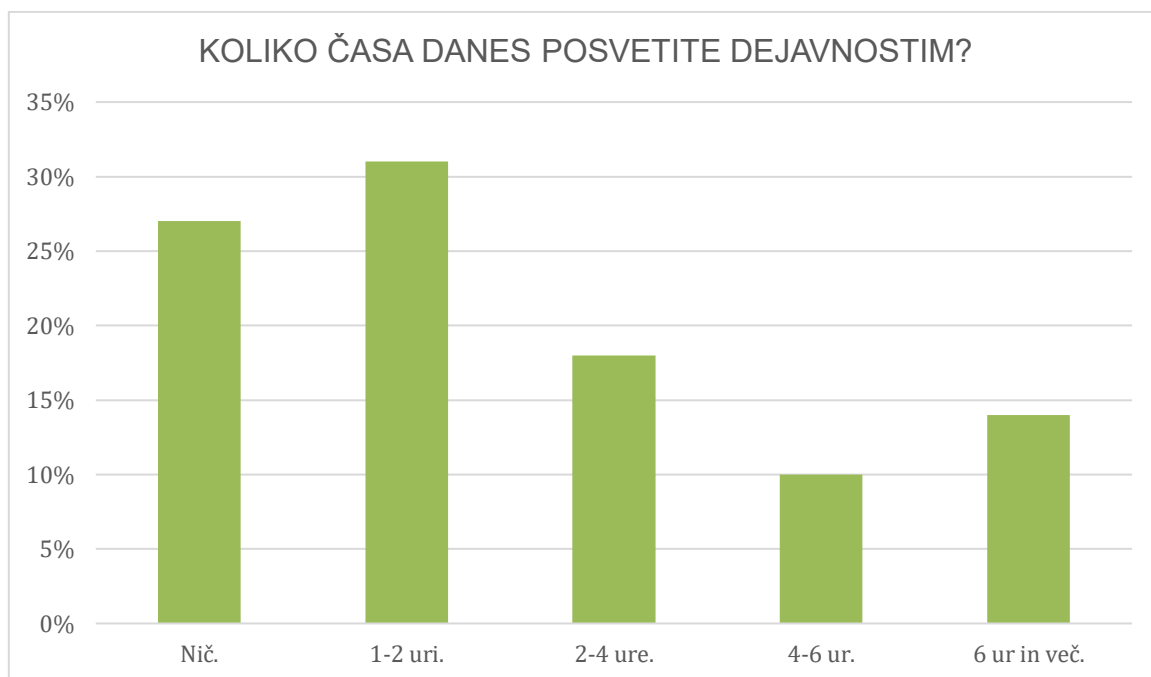

Graf 21: Količina časa staršev v mladosti posvečenega izvenšolskim dejavnostim

Iz zgornjega grafa je razvidno, da je večina staršev (39 %) izvenšolskim dejavnostim namenila več kot 6 ur na teden. Najmanj staršev (5 %) pa je izvenšolskim dejavnostim namenilo 1-2 uri na teden. 30 % jih je namenilo 2-4 ure. 18 % pa jih je namenilo 4-6 ur.

13. ANKETNO VPRAŠANJE:

NAPIŠITE, KOLIKO ČASA DANES POSVETITE POPLDANSKIM DEJAVNOSTIM. Seštejte ure od ponedeljka do petka in seštevek ur napišite na črto.

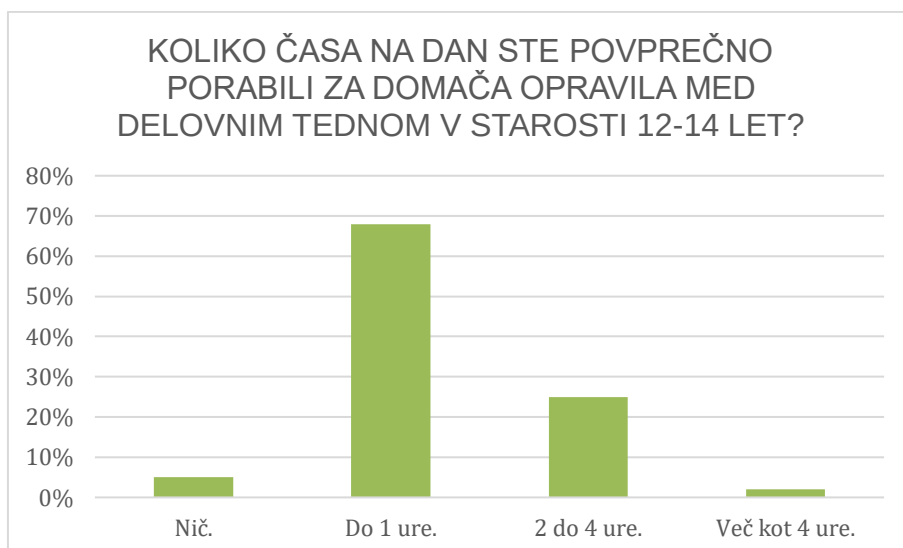
Graf 22: Dejavnosti staršev med tednom

Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da največji delež staršev (31 %) danes nameni 1-2 uri časa za dejavnosti. Najmanjši delež (10 %) pa 4-6 ur. Manjši delež staršev (18 %) dejavnostim nameni 2-4 ure in 14 % 6 ur in več. 27 % staršev se ne ukvarja z nobeno dejavnostjo.

ANKETNO VPRAŠANJE:

14. KOLIKO ČASA NA DAN STE POVPREČNO PORABILI ZA DOMAČA OPRAVILA (tj. skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...) MED DELOVNIM TEDNOM V STAROSTI 12-14 LET? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

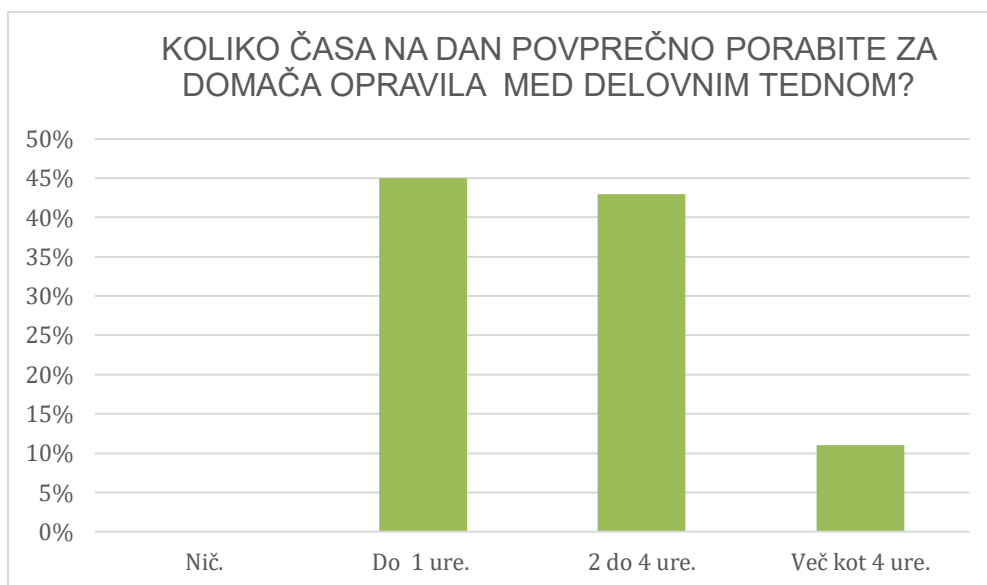
Graf 23: Povprečna poraba časa staršev v mladosti za domača opravila med delovnim tednom

Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da je večina anketiranih staršev v starosti 12-14 let (68 %) na dan porabila do 1 ure za domača opravila. Najmanj (2 %) anketiranih staršev je v času 12-14 let za domača opravila porabila več kot 4 ure. 5 % staršev domačih opravil ni imelo. 25 % staršev, ki sva jih anketirali, pa je za domača opravila porabilo 2 do 4 ure.

ANKETNO VPRAŠANJE:

15. KOLIKO ČASA NA DAN POVPREČNO PORABITE ZA DOMAČA OPRAVILA (tj. skrb za hišnega ljubljénčka, pospravljanje ...) MED DELOVNIM TEDNOM? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

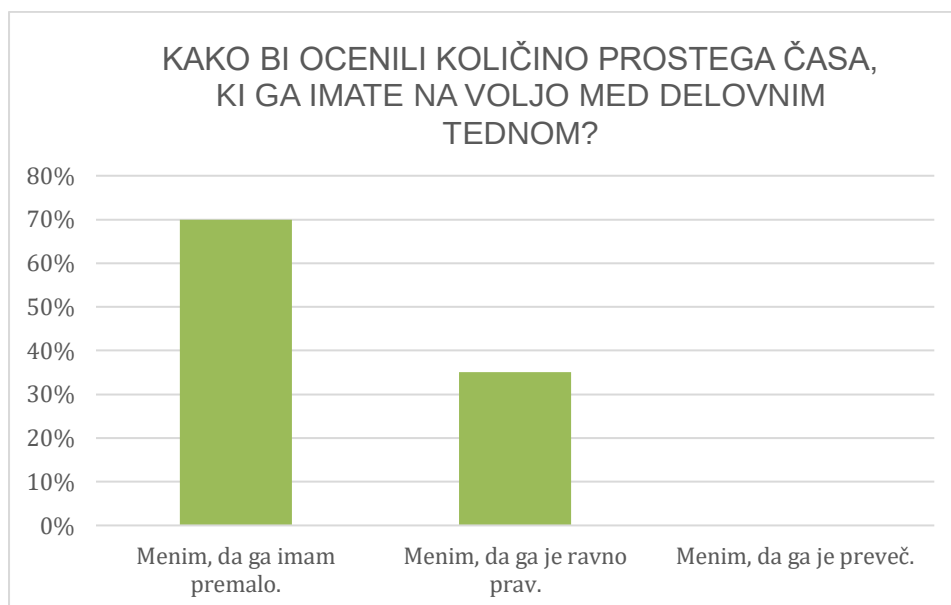
Graf 24: Povprečna poraba časa staršev za domača opravila med delovnim tednom

Iz zgornjega grafa je razvidno, da se največji delež staršev (45 %) z opravi ukvarja do 1 ure na dan med delovnim tednom. Malo manj (43 %) staršev za domača opravila porabi 2-4 ure na dan. 11 % staršev pa za domača opravila porabi več kot 4 ure na dan med delovnim tednom.

ANKETNO VPRAŠANJE

16. KAKO BI OCENILI KOLIČINO PROSTEGA ČASA, KI GA IMATE NA VOLJO MED DELOVNIM TEDNOM? Obkrožite črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napišite svoj odgovor.

- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.

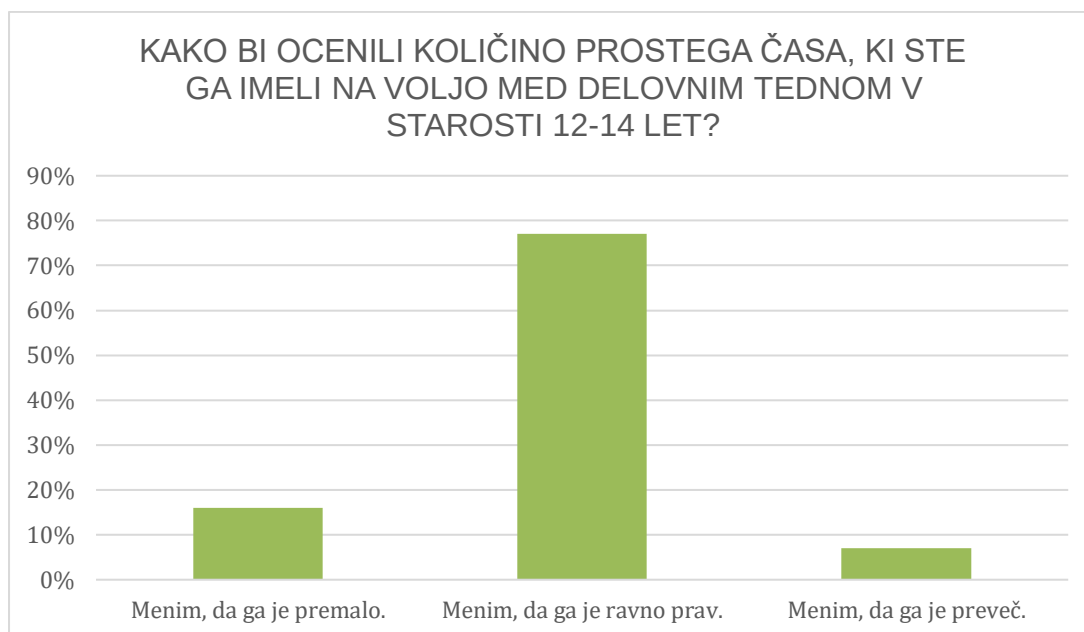
Graf 25: Ocena staršev o količini prostega časa med delovnim tednom

Največji delež anketiranih staršev (70 %) meni, da imajo med tednom premalo prostega časa. Malo manj staršev (30 %) meni, da imajo ravno prav prostega časa med tednom in nihče ne ocenjuje, da je prostega časa preveliko.

17. ANKETNO VPRAŠANJE

KAKO BI OCENILI KOLIČINO PROSTEGA ČASA, KI STE GA IMELI NA VOLJO MED DELOVNIM TEDNOM V STAROSTI 12-14 LET? Označite najbolj ustrezen odgovor ali pa zapišite svojega.

- a) Menim, da ga je premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.

Graf 26: Ocena staršev o količini prostega časa med delovnim tednom v starosti 12-14 let

Največji delež staršev (77 %) meni, da so v otroštvu imeli ravno prav prostega časa. 16 % staršev meni, da je imelo prostega časa premalo. Da je imelo prostega časa preveč, meni 7 % staršev.

18. ANKETNO VPRAŠANJE

KAKO BI OCENILI KOLIČINO PROSTEGA ČASA, KI GA IMAJO DANES NA VOLJO MED DELOVNIM TEDNOM VAŠI OTROCI? Obkrožite črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napišite svoj odgovor.

- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.

Graf 27: Ocena staršev o količini prostega časa učencev

Iz zgornjega grafa je razvidno, da večina staršev (47 %) meni, da imajo njihovi otroci ravno prav prostega časa. Malo manj (44 %) jih meni, da ga imajo premalo. 10% staršev pa meni, da ga imajo preveč.

4 UGOTOVITVE IN POTRDITEV HIPOTEZ

Hipoteza 1: Starši danes kot tudi v starosti 12-14 let drugače preživljajo prosti čas kot njihovi otroci (učenci).

Preživljanje prostega časa.			
	UČENCI	STARŠI	STARŠI (12-14 let)
Z nobeno.	32 %	34 %	17 %
Športno udejstvovanje.	59 %	45 %	63 %
Glasbeno udejstvovanje.	17 %	0 %	24 %
Verska vzgoja.	15 %	0 %	20 %
Drugo.	0 %	23 %	0 %

Tabela 6: Primerjava preživljanja prostega časa staršev in učencev.

S pomočjo anketnega vprašalnika sva ugotovili, da starši v starosti 12-14 let prosti čas preživijo podobno kot učenci. Največ staršev danes (45 %) in v starosti 12-14 let (63 %) so se športno udeleževali, prav tako tudi njihovi otroci (učenci), tj. 59 %. Nekoliko manjši delež staršev v mladosti se je ukvarjalo z glasbo (24 %), učenci danes v nekoliko manjšem deležu (17 %). Starši se danes glasbeno ne udeležujejo. Zanimivo je, da kar 32 % učencev se v prostem času ne ukvarja z nobeno aktivnostjo, kar je približno enako kot starši danes (34 %) in mnogo več kot starši v enaki starosti, tj. 12-14 let (17 %). S pomočjo teh ugotovitev lahko **hipotezo delno potrdimo in delno ovzamemo**.

Hipoteza 2: Starši imajo manj prostega časa na dan kot njihovi otroci (učenci).

	STARŠI	UČENCI
Nič.	6 %	7 %
Do 1 ure.	25 %	10 %
1-2 ure.	31 %	30 %
2-4 ure.	33 %	33 %
4 ure in več	4 %	20 %

Tabela 7: Primerjava količine prostega časa staršev in učencev na dan med delovnim tednom

Ugotovili sva, da približno enak delež staršev in njihovih otrok (učencev) nima prostega časa. Približno enak delež anketiranih ima prosti čas 1-4 ur. Opazni razliki sta v prostem času do 1 ure in 4 ure in več, kjer opaziva, da ima večji delež otrok (učencev) več prostega časa kot starši. S to ugotovitvijo lahko hipotezo **delno ovrže**.

Hipoteza 3: *Starši in otroci (učenci) med tednom dostopajo do elektronskih naprav, in sicer največ časa porabijo ob mobilnem telefonu in računalniku, starši v starosti 12-14 let niso imeli elektronskih naprav.*

Aktivnost na elektronskih napravah na dan med delovnim tednom	OTROCI (UČENCI)						STARŠI					
	nič	do 1 ure	1-2 uri	2-3 ure	3-4 ure	4 ure in več	nič	do 1 ure	1-2 uri	2-3 ure	3-4 ure	4 ure in več
Gledanje televizije	48 %	34 %	12 %	3 %	3 %	0 %	11 %	38 %	38 %	11 %	2 %	0 %
Igranje računalniških iger	51 %	24 %	10 %	6 %	4 %	5 %	87 %	11 %	2 %	0 %	0 %	0 %
Raba mobilnega telefona	4 %	16 %	24 %	14 %	12 %	26 %	6 %	36 %	30 %	18 %	6 %	4 %
Igranje PS in drugih igralnih konzol	72 %	16 %	4 %	1 %	2 %	3 %	96 %	4 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Poslušanje radia	70 %	22 %	3 %	1 %	1 %	3 %	28 %	38 %	13 %	15 %	2 %	4 %

Tabela 8: Primerjava aktivnosti na elektronskih napravah več kot 4 ure na dan

Dostop do elektronskih naprav staršev v starosti 12-14 let	
DA	54 %
NE	46 %

Tabela 9: Dostop do elektronskih naprav staršev v starosti 12-14 let

S pomočjo anketnega vprašalnika sva ugotovili, da starši in učenci med tednom dostopajo do elektronskih naprav, in sicer največ časa porabijo za aktivnosti na mobilnem telefonu in računalniku. Kar 26 % učencev porabi 4 ure ali več na dan za mobilnim telefonom, takih staršev je le 4 %. Prosti čas si z računalniškimi igrami krajša čas kar 49 % otrok (učencev) in le 13 % staršev, kar 5 % otrok (učencev) porabi 4 ure ali več na dan. Ugotovili sva tudi, da v povprečju učenci več časa preživijo za elektronskimi napravami kot pa starši. Tako da lahko ta del hipoteze **potrdi**.

Drugi del hipoteze lahko tudi **potrdi**, saj je večina staršev v starosti 12-14 let imela elektronske naprave.

Hipoteza 4: Starši otrokom (učencem) omejijo čas, ki ga lahko porabijo za elektronskimi napravami.

Omejitev časa učenec na elektronskih napravah.	
DA	37 %
NE	63 %

Tabela 10: Omejitev časa učenec na elektronskih napravah

Večini učencev starši ne omejijo dostopa do elektronskih naprav, zato lahko to hipotezo **ovržemo**.

Hipoteza 5: Starši danes kot tudi v starosti 12-14 let preživijo manj časa za elektronskimi napravami kot otroci (učenci).

Aktivnost na elektronskih napravah na dan med delovnim tednom	OTROCI (UČENCI)						STARŠI						STARŠI 12-14 LET					
	nič	do 1 ure	1-2 uri	2-3 ure	3-4 ure	4 ure in več	nič	do 1 ure	1-2 uri	2-3 ure	3-4 ure	4 ure in več	nič	do 1 ure	1-2 uri	2-3 ure	3-4 ure	4 ure in več
Gledanje televizije	48 %	34 %	12 %	3 %	3 %	0 %	11 %	38 %	38 %	11 %	2 %	0 %	9 %	51 %	34 %	6 %	0 %	0 %
Igranje računalniških iger	51 %	24 %	10 %	6 %	4 %	5 %	87 %	11 %	2 %	0 %	0 %	0 %	81 %	15 %	4 %	0 %	0 %	0 %
Raba mobilnega telefona	4 %	16 %	24 %	14 %	12 %	26 %	6 %	36 %	30 %	18 %	6 %	4 %	91 %	6 %	2 %	0 %	0 %	0 %
Igranje PS in drugih igralnih konzol	72 %	16 %	4 %	1 %	2 %	3 %	96 %	4 %	0 %	0 %	0 %	0 %	98 %	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Poslušanje radia	70 %	22 %	3 %	1 %	1 %	3 %	28 %	38 %	13 %	15 %	2 %	4 %	23 %	34 %	26 %	13 %	2 %	2 %

Tabela 11: Primerjava preživetega časa za elektronskimi napravami

Večina staršev v starosti 12-14 let ni preživljalo časa za elektronskimi napravami. Največji delež staršev je v starosti 12-14 let gledalo televizijo ali poslušalo radio, za temi napravami so tudi preživeli manj časa kot danes ali manj časa kot današnji otroci (učenci). Tudi sedaj starši preživijo za elektronskimi napravami manj časa kot pa otroci (učenci). Na podlagi teh podatkov lahko hipotezo **potrdimo**.

Hipoteza 6: Starši se ne ukvarjajo s popoldanskimi dejavnostmi, popoldanske/izvenšolske aktivnosti staršev pa so se v starosti 12-14 let razlikovale od aktivnosti otrok (učencev) danes.

Primerjava popoldanskih aktivnosti			
	OTROCI (UČENCI)	STARŠI	STARŠI (12-14 let)
Z nobeno	32 %	34 %	17 %
Športno udejstvovanje	59 %	45 %	63 %
Glasbeno udejstvovanje	17 %	0 %	24 %
Verska vzgoja	15 %	0 %	20 %
Drugo	0 %	23 %	0 %

Tabela 12: Primerjava popoldanskih aktivnosti učencev, staršev in staršev v starosti 12-14 let

Večina staršev danes se ukvarja s popoldanskimi dejavnostmi, zato lahko prvi del hipoteze **ovrže**. Tudi drugi del hipoteze lahko **ovrže**, saj se dejavnosti staršev v starosti 12-14 let skoraj ne razlikujejo od dejavnosti učencev danes. Največji delež staršev (63%) se je namreč v letih 12-14 let ukvarjalo s športom, prav tako danes tudi njihovi otroci (učenci), tj. 59 %. Zanimivo je, da se danes z nobeno aktivnostjo ne ukvarja več otrok (učencev), kot pa so se starši v enaki starosti.

Hipoteza 7: Starši so se v starosti 12-14 let manj časa ukvarjali z izvenšolskimi dejavnostmi kot njihovi otroci (učenci) danes. Starši se danes ukvarjajo z dejavnostmi več časa kot v starosti 12-14 let.

	OTROCI (UČENCI)	STARŠI	STARŠI (12-14 let)
Nič.	13 %	27 %	8 %
1-2 uri.	20 %	31 %	5 %
2-4 ure.	16 %	18 %	30 %
4-6 ur.	20 %	10 %	18 %
Več kot 6 ur.	31 %	14 %	39 %

Tabela 13: Primerjava povprečnega časa namenjenega popoldanskim aktivnostim med delovnim tednom

Večina staršev (73 %) in njihovih otrok (učencev), tj. 87 %, se ukvarja s popoldanskimi oz. izvenšolskimi dejavnostmi. Starši v največji meri 1-2 uri na teden (31 %), otroci (učenci) pa kar več kot 6 ur na teden (31 %). Le 8 % staršev v starosti 12-14 let se ni

ukvarjalo z izvenšolskimi dejavnostmi, velik delež staršev se je v tej starosti ukvarjalo z dejavnostmi 2-4 ure na teden, kar 39 % staršev pa več kot 6 ur.

Prvi del hipoteze lahko **ovrže**, saj ne drži, da so se starši v starosti 12-14 let manj časa ukvarjali z izvenšolskimi dejavnostmi. Drugi del hipoteze pa **potrdi**, saj se s popoldanskimi dejavnostmi ukvarjajo manj časa kot v starosti 12-14 let.

Hipoteza 8: Starši so v letih 12-14 več časa namenili domačim opravilom (tj. skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...) kot otroci (učenci) danes. Starši tudi danes več časa namenijo domačim opravilom kot njihovi otroci (učenci).

Primerjava časa namenjenega domačim opravilom.			
	OTROCI (UČENCI)	STARŠI	STARŠI (12-14 let)
Nič.	8 %	0 %	5 %
Do 1 ure.	64 %	45 %	68 %
2-4 ure.	23 %	43 %	25 %
4 ure in več.	5 %	11 %	2 %

Tabela 14: Primerjava povprečnega časa na dan namenjenega domačim opravilom

S pomočjo ankete lahko hipotezo **ovrže**, saj je večina staršev v starosti 12-14 let porabila za domača opravila približno enako časa kot večina učencev danes. Drugi del hipoteze pa lahko **potrdi**, saj drži, da starši danes več časa namenijo domačim opravilom kot učenci.

Hipoteza 9: Starši in otroci (učenci) imajo premalo prostega časa. Starši v starosti 12-14 let so imeli dovolj prostega časa.

	OTROCI (UČENCI)	STARŠI	STARŠI (12-14 let)
Menim, da ga je premalo.	39 %	70 %	16 %
Menim, da ga je ravno prav.	45 %	30 %	77 %
Menim, da ga je preveč.	9 %	0 %	7 %

Tabela 15: Primerjava količine prostega časa staršev in učencev

Večina staršev (70 %) meni, da imajo prostega časa premalo, medtem ko večina otrok (učencev) meni, da imajo prostega časa ravno prav (45 %). S pomočjo tega izida lahko

hipotezo **ovržemo**. Drugi del hipoteze pa **potrdimo**, saj starši ocenjujejo, da so imeli prostega časa v starosti 12-14 let dovolj (77 %).

Hipoteza 10: Starši menijo, da imajo njihovi otroci (učenci) dovolj prostega časa.

Mnenja staršev o količini prostega časa otrok (učencev).	
Menim, da ga je premalo.	44 %
Menim, da ga je ravno prav.	47 %
Menim, da ga je preveč.	10 %

Tabela 16: Mnenja staršev o količini prostega časa učencev

Večina staršev (47 %) res meni, da imajo njihovi otroci dovolj prostega časa, vendar pa kar 44 % staršev meni, da ga imajo premalo. Zato meniva, da lahko hipotezo le **delno potrdimo**. Le 10 % staršev meni, da pa imajo otroci (učencev) preveč prostega časa.

5 ZAKLJUČEK

Na koncu sva prišli do zaključka, da vsak od nas prosti čas preživlja drugače in po svojih željah. Za temo raziskovalne naloge sva si zastavili vprašanje, kako so preživljali prosti čas včeraj, kako ga danes preživljata 2 različni generaciji. Ob tem se sprašujeva, kako bodo/bomo ljudje preživljali prosti čas jutri, naslednje leto ali še kasneje.

Prišli sva do zaključka, da so naši starši včasih preživljali prosti čas podobno kot mi, čeprav na razpolago niso imeli toliko elektronskih naprav, da bi se z njimi ukvarjali ali celo motili. Verjetno so ga preživeli veliko več v naravi in se med seboj družili. Medtem ko vrstniki danes elektronske naprave uporabljamo vsakodnevno in brez njih smo včasih kar izgubljeni in nas druženje ter sprehodi v naravi manj ali prav nič ne zanimajo.

Zanimivo je tudi, da kljub domnevni preobremenjenosti mladih s šolo in drugimi dejavnostmi, le-ti menijo, da imajo prostega časa dovolj ali ravno prav. Starši pa pravijo, da jim vedno bolj primanjkuje prostega časa. Zato sva prepričani, da bo v prihodnosti tudi nam vedno bolj primanjkovalo časa, saj bomo imeli vedno več obremenitev in raznih opravil, ki jih sedaj imajo naši starši. Zanimiva je tudi ugotovitev, da večina staršev ocenjuje, da imajo otroci (učenci) ravno prav prostega časa, vendar tudi skoraj enak delež staršev meni, da ga imajo premalo.

Prosti čas je pogosta tema raziskovalnih nalog, a ker se družba in tehnologija ter razmere v družbi hitro spreminjajo, se tudi način preživljanja prostega časa med mladimi in starši izrazito spreminja. Prav gotovo je prosti čas, usmerjene aktivnosti ali prostočasne dejavnosti aktualna tema, s katero se bodo raziskovalci še naprej ukvarjali. Kakšen bo torej prosti čas jutri, naslednje leto ali nekaj let kasneje?

6 VIRI IN LITERATURA

TISKANI VIRI:

Č. SADAR, N. 1991. Moški in ženske v prostem času. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

DERGANC, S. 2004. Prosti čas mladih. Ljubljana: Mladinska akademija.

KRISTANČIČ, A. 2007. Svoboda izbire, Moj prosti čas. Ljubljana.

SPLETNI VIRI:

Biti otroku zdrav vzor. [online]. [uporabljeno 28. 1. 2023]. Dostopno na URL: https://www.bambino.si/bit_i_otroku_zdrav_vzor.htm

BEK L., BERISALIĆ L. 2018. [online]. [uporabljeno 28. 1. 2023]. Dostopno na URL: <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201803556.pdf>

GORINŠEK, I. 2013. [online]. [uporabljeno 28. 1. 2023]. Dostopno na URL: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=59310&lang=slv>

KREMPL, H. 2003. Prosti čas mladih. [online]. [uporabljeno 15. 2. 2023]. Dostopno na URL: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Krempl-Helena.PDF>

Prosti čas mladih. [online]. [uporabljeno 28. 1. 2023]. Dostopno na URL: <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/tori-martina.pdf>

Otroci in tehnologija. [online]. [uporabljeno 5. 2. 2023]. Dostopno na URL: <https://veva.si/predavanja/otroci-in-tehnologija/>

Tehnologija in majhni otroci. [online]. Uporabljeno 5. 2. 2023. Dostopno na URL: <https://www.varniinternet.si/blog/37-tehnologija-in-majhni-otroci>

TORI, M. Prosti čas mladih. 2012. [online]. [uporabljeno 28. 1. 2023]. Dostopno na URL: <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/tori-martina.pdf>

SLIKOVNI VIRI:

Delo, Vrstniki so zelo pomembni za duševni razvoj otrok. [online]. [uporabljeno 20. 2. 2023]. Dostopno na URL: <https://www.delo.si/novice/slovenija/vrstniki-so-zelo-pomembni-za-dusevni-razvoj-otrok/>

Lokalec. [online]. [uporabljeno 20. 2. 2023]. Dostopno na URL: [Do novega otroškega igrišča na Studencih tudi z idejami otrok – Lokalec.si](https://www.lokalec.si/veste/2023/02/20/do-novega-otroskega-igrisca-na-studencih-tudi-z-idejami-otrok-2023-02-20)

Ringaraja. Malček in žoga. [uporabljeno 20. 2. 2023]. Dostopno na URL: [Malček in žoga - Aktivnosti - Ringaraja.net](https://www.ringaraja.net/malcek-in-zoga-aktivnosti)

Usfolk. [online]. [uporabljeno 20. 2. 2023]. Dostopno na URL: [Fatti Burke, Illustrator – Usfolk](https://www.usfolk.si/fatti-burke-illustrator)

Viva, medicina in ljudje. [online]. [uporabljeno 20. 2. 2023]. Dostopno na URL: [Otroci in šport: Zgodnja specializacija zahteva previdnost \(bhc.si\)](https://www.bhc.si/otroci-in-sport-zgodnja-specializacija-zahteva-previdnost)

7 PRILOGE

7.1 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UČENCE

Sva Tiana Kaligaro in Larissa Tausers, učenki 8.b razreda. Pripravili sva anketo z naslovom Prosti čas včeraj, danes, jutri. Anketa je anonimna, zato prosiva, da na vprašanja iskreno odgovoriš. Le tako bova lahko uspešno napisali raziskovalno nalogo.

Že v naprej se ti zahvaljujema za odgovore in ti želiva veselo reševanje.

1. KATEREGA SPOLA SI? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Ženski.
- b) Moški.

2. KOLIKO SI STAR? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) 12.
- b) 13.
- c) 14.
- d) 15.

3.* KAJ TI POMENI PROSTI ČAS? Obkroži črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napiši svoj odgovor.

- a) Obiskovanje izvenšolskih dejavnosti (glasbena šola, ples, treningi ...).
- b) Obiskovanje interesnih dejavnosti v šoli (krožki, mediacija, učna pomoč, socialne igre ...).
- c) Domača opravila (skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...).
- d) Gledanje TV, igranje igrice na telefonu, računalniku, raba mobilnega telefona.
- e) Drugo: _____

4. OCENI, KOLIKO PROSTEGA ČASA IMAŠ POVPREČNO NA ŠOLSKI DAN. Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.

- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 ure.
- d) 2-4 ure.
- e) 4 ure in več.

5. ALI LAHKO MED TEDNOM DOSTOPAŠ DO DOMAČIH ELEKTRONSKIH NAPRAV? Obkroži črko pred odgovorom.

- a) Da.
- b) Ne.

6. ALI TI STARŠI OMEJIJO VSTOP DO ELEKTRONSKIH NAPRAV? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Ne.
- b) Da.

7. *OCENI, KOLIKO ČASDA NA DAN PREŽIVIŠ OB SPODNJE ZAPISANIH AKTIVNOSTI. Pri vsaki aktivnosti označi ustrezen odgovor.

AKTIVNOST	Nič.	Do 1 ure.	1-2 uri.	2-3 ure.	3-4 ure.	Več kot 4 ure.
Gledanje televizije.						
Igranje računalniških iger.						
Raba mobilnega telefona.						
Igranje PS in drugih igralnih konzol.						
Poslušanje radia.						

8. S KATERO IZVENŠOLSKO DEJAVNOSTJO SE UKVARJAŠ? Obkroži črko pred ustreznim/-i odgovori.

- a) Z nobeno.
- b) Športno udejstvovanje (atletika, košarka, nogomet ...).

- c) Glasbeno udejstvovanje (glasbena šola).
- d) Verska vzgoja (verouk).

9 *NAPIŠI, KOLIKO ČASA POSVETIŠ IZVENŠOLSKIM DEJAVNOSTIM MED DELOVNIM TEDNOM. Seštej ure od ponedeljka do petka in seštevek ur napiši na črto.

10. KOLIKO ČASA NA DAN POVPREČNO PORABIŠ ZA ŠOLSKÉ OBVEZNOSTI (tj. pisanje domače naloge, učenje) MED DELOVNIM TEDNOM? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

11.* KOLIKO ČASA NA DAN POVPREČNO PORABIŠ ZA DOMAČA OPRAVILA (tj. skrb za hišnega ljubljénčka, pospravljanje ...) MED DELOVNIM TEDNOM? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

12.* KOLIKO ČASA NA DAN POVPREČNO PORABIŠ ZA OBISKOVANJE INTERESNIH DEJAVNOSTI (tj. krožki, RaP, učna pomoč, socialne igre ...) MED TEDNOM? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

13*. KAKO BI OCENILI KOLIČINO PROSTEGA ČASA, KI GA IMAŠ NA VOLJO MED DELOVNIM TEDNOM? Obkroži črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napiši svoj odgovor.

- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.

7.2 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA STARŠE

Sva Tiana Kaligaro in Larissa Tausers, sva učenki 8.b razreda. Pripravili sva anketo z naslovom Prosti čas včeraj, danes, jutri. Anketa je anonimna, zato prosiva, da na vprašanja iskreno odgovorite. Le tako bova lahko uspešno napisali raziskovalno nalogo.

Že v naprej se Vam zahvaljujema in Vam želiva veselo reševanje.

1. KATEREGA SPOLA STE? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Ženski.
- b) Moški.

2. KOLIKO STE STARI? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- a) 30-40.
- b) 41-50.
- c) 51-60.
- d) Več kot 60.

3. KAJ VAM POMENI PROSTI ČAS DANES? Obkrožite črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napišite svoj odgovor.

- a) Obiskovanje različnih dejavnosti (telovadba, ples, treningi ...).
- b) Ukvarjanje z otroki (družabne igre, sprehodi, pomoč pri šolskih nalogah ...).
- c) Domača opravila (skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...).
- d) Gledanje TV, igranje igrice na telefonu, računalniku, raba mobilnega telefona.
- e) Drugo: _____

4. OCENITE, KOLIKO PROSTEGA ČASA IMATE POVPREČNO NA DAN MED DELOVNIM TEDNOM. Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 ure.
- d) 2-4 ure.
- e) 4 ure in več.

5. KAKO STE PREŽIVLJALI PROSTI ČAS, KO STE BILI STARI OD 12 DO 14 LET? Obkrožite črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali napišite svoj odgovor.

- a) Obiskovanje izvenšolskih dejavnosti (glasbena šola, ples, treningi ...).
- b) Obiskovanje interesnih dejavnosti v šoli (krožki, telovadba ...).
- c) Domača opravila (skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...).
- d) Gledanje TV, igranje igrice na računalniku.
- e) Drugo: _____

6. ALI MED TEDNOM DOSTOPATE DO ELEKTRONSKIH NAPRAV? Obkrožite črke pred ustreznimi odgovori.

- a) Mobilni telefon.
- b) Računalnik, tablica.
- c) Televizija.
- d) Radio.
- e) Play station in druge igralne konzole.

7. ALI STE DOMA IMELI KAKŠNE ELEKTRONSKE NAPRAVE, KO STE BILI STARI 12-14 LET? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Da.
- b) Ne.

8. OCENITE, KOLIKO ČASA NA DAN STE PREŽIVELI OB SPODNJE ZAPISANIH AKTIVNOSTI V STAROSTI 12-14 LET. Pri vsaki aktivnosti označi ustrezen odgovor.

AKTIVNOST	Nič.	Do 1 ure.	1-2 uri.	2-3 ure.	3-4 ure.	Več kot 4 ure.

Gledanje televizije.						
Igranje računalniških iger.						
Raba mobilnega telefona.						
Igranje PS in drugih igralnih konzol.						
Poslušanje radia.						

9. OCENITE, KOLIKO ČASA NA DAN PREŽIVITE DANES OB SPODNJE ZAPISANIH AKTIVNOSTI. Pri vsaki aktivnosti označi ustrezen odgovor.

AKTIVNOST	Nič.	Do 1 ure.	1-2 uri.	2-3 ure.	3-4 ure.	Več kot 4 ure.
Gledanje televizije.						
Igranje računalniških iger.						
Raba mobilnega telefona.						
Igranje PS in drugih igralnih konzol.						
Poslušanje radia.						

10. ALI SE UKVARJATE S KAKŠNO DEJAVNOSTJO V PROSTEM ČASU? Obkroži črko pred ustreznim/-i odgovori.

a) Z nobeno.

b) Športno udejstvovanje (atletika, košarka, nogomet, ples ...).

- c) Glasbeno udejstvovanje.
- d) Verska vzgoja (verouk).
- e) Drugo: _____

11. ALI STE SE UKVARJALI S KAKŠNO OBŠOLSKO DEJAVNOSTJO, KO STE BILI STARI OD 12-14 LET? Obkroži črko pred ustreznim/-i odgovori.

- a) Z nobeno.
- b) Športno udejstvovanje (atletika, košarka, nogomet, ples ...).
- c) Glasbeno udejstvovanje.
- d) Verska vzgoja (verouk).
- e) Drugo: _____

12. NAPIŠITE, KOLIKO ČASA STE POSVETILI OBŠOLSKIM DEJAVNOSTIM V STAROSTI 12-14 LET MED DELOVNIM TEDNOM. Seštejte ure od ponedeljka do petka in seštevek ur napišite na črto.

13. NAPIŠITE, KOLIKO ČASA DANES POSVETITE DEJAVNOSTIM V STAROSTI 12-14 LET MED DELOVNIM TEDNOM. Seštejte ure od ponedeljka do petka in seštevek ur napišite na črto.

14. KOLIKO ČASA NA DAN STE POVPREČNO PORABILI ZA DOMAČA OPRAVILA (tj. skrb za hišnega ljubljénčka, pospravljanje ...) MED DELOVNIM TEDNOM V STAROSTI 12-14 LET? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

15. KOLIKO ČASA NA DAN POVPREČNO PORABITE ZA DOMAČA OPRAVILA (tj. skrb za hišnega ljubljénčka, pospravljanje ...) MED DELOVNIM TEDNOM? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Nič.
- b) Do 1 ure.
- c) 2 do 4 ure.
- d) 4 ure in več.

16. KAKO BI OCENILI KOLIČINO PROSTEGA ČASA, KI GA IMATE NA VOLJO MED DELOVNIM TEDNOM? Obkrožite črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napišite svoj odgovor.

- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.
- d) Drugo: _____

17. KAKO BI OCENILI KOLIČINO PROSTEGA ČASA, KI STE GA IMELI NA VOLJO MED DELOVNIM TEDNOM V STAROSTI 12-14 LET? Obkrožite črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napišite svoj odgovor.

- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.
- d) Drugo: _____

18. KAKO BI OCENILI KOLIČINO PROSTEGA ČASA, KI GA IMAJO DANES NA VOLJO MED DELOVNIM TEDNOM VAŠI OTROCI? Obkrožite črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napišite svoj odgovor.

- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.
- d) Drugo: _____

ZAHVALA

Zahvaljujeva se vsem učencem in njihovim staršem, ki so rešili najino anketo, in nama s tem pomagali priti do odgovorov na najina vprašanja.

Zahvaljujeva se ge. Lučki Višnar, učiteljici matematike in računalništva, ki nama je priskrbelo vso potrebno računalniško opremo in nama pomagala pri pošiljanju anket.

Zahvaljujeva se ge. Maji Verhovšek, mentorici, ki nama je pomagala pri sestavljanju raziskovalne naloge in naju vodila čez postopke raziskovanja.

Z vso pomočjo sva uspešno zaključili najino raziskovalno nalogo in odgovorili na najino raziskovalno vprašanje.

IZJAVA*

Mentor/-ica Maja Verhovšek v skladu z 20. členom Pravilnika o organizaciji mladinske raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom Prosti čas včeraj, danes jutri, katere avtorici sta Larissa Tausen in Tiana Kaligaro:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 22. 3. 2023

Podpis mentorja
Maja Verhovšek

Podpis odgovorne osebe*
Vojin Mlinarevič

POJASNILO

V skladu z 20. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja (-ice) in odgovorne osebe šole vključiti v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja (-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor (-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.

